

Izhaja vsak četrtek in velja
s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 32 D, pol leta
16 D, četrta leta 8 D. Izven
Jugoslavije 64 D. Narodnina
se pošije na upravnitvo
Slov. Gospodarja v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. —
List se določila do odpo-
vedi. Narodnina se plačuje
v naprej. Tel. interurban 113.

Posamezna številka stane 150 din.

Pošinina plačana v govorini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

42. številka.

Maribor, dne 21. oktobra 1926.

Ured. Stvo je v Mariboru.
Koroška cesta št. 5. Rokopisi
se ne vračajo. Upravni
sprejema narodnina, inserate
in reklamacije.
Cene inseratom po dogovoru.
Za večkratne oglase primeren
popust. Nezaprte reklamacije
so poštnine proste. Čekovni
račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon inter-
urban 113.

Vlada v krizi.

Pretekli teden je bil politično precej razburljiv. Po daljšem odmoru smo imeli zopet vladno krizo, ki je nastala vsled dolgotrajne spore med obema vladnima skupinama, radikali in radičevci.

Kriza je izbruhnila, ko je bila sklicana narodna skupščina. Mesto da bi poslanci sprejeli najvažnejše zakone, ki so tako nujno potrebni, so morali zopet domov ter čakati, da se ministri med seboj pomirijo.

Prepriči v vladi so že dolgo na dnevnu redu. Vzrok je bilo dovolj, eden glavnih pa je bila jeza Radiča, ker so radikali držali v vladi njegovega odpadnika dr. Nikiča. On je radičevcem obrnil hrbet ter osnoval lasten klub, kateremu se je pridružilo še več radičevskih poslancev. Radič se je na svojih shodih hvalil, koliko premore on v vladi, imel pa ni v resnici toliko moči, da bi izrinil iz vlade svojega osovraženega protivnika. Od svojega programa ni uresničil niti najmanje malenkosti. Niti za Hrvatško, niti za Slovenijo ni dosegel ničesar; te kraje so obiskale pretekle tedne strašne povodnji in druge naravne nesreče, a vlada, v kateri so sedeli tudi radičevski ministri, ni niti z mezincentrom ganila, da bi pomogla bednemu ljudstvu. Seve so radi teh neuspehov pričeli Radiču njegovi pristaši zapuščati. To je bil vzrok, da je začel Radič svoje zaveznike radikalne javno napadati. Da ga ostrasi, so hoteli pokazati, da si znajo pomagati tudi brez njega. Porabili so mučen dogodek, katerega je Radič povzročil v Zagrebu ob priliku obiska čeških poslancev, kot dobradošči priliko, da izvijejo vladno krizo.

Ministrski predsednik Uzunovič se je podal dne 12. t. m. h kralju v Topolo ter mu predložil ostavko vlade. Kralj ostavke ni sprejel. Vendar so radikali pričeli takoj s tajnimi pogajanjami z drugimi strankami, ki bi naj prišle v poslov za sestavo nove vlade. Radikale je tudi nekoliko plasila gorovica, da se Pašić povrne nazaj z odmora ter bodo sam zopet prevzel vodstvo stranke v svoje roke. To bi pomenilo za radikalno skupino, ki je bila na vladu, veliko nevarnost. V vladi so namreč sedeli sami Pašičevi nasproti, ki ga hočejo popolnoma izbrisati iz političnega življenja ter prevzeti vodstvo stranke v svoje roke. Zato je Uzunovič hitel, da bi hitro sestavil novo vlado, ki bi kolikor toliko ugajala tudi Pašiću, ob enem bi pa imela tako močno večino v parlamentu, da se ji ne bi trebalo batiti za svoj obstoj.

Med strankami, s katerimi so se radikali pogajali, je bila tudi SLS. Govorilo se je po Beogradu že čisto sigurno, da vstopi v vlado tudi Slovenska Ljudska Stranka. A vendar SLS ni hotela napraviti tega koraka kar na slepo, kot svoječasno radičevci. Izjavila je, da bo podpirala vlastno vlado, ki bo v resnici delata ter bo skušala urediti pred vsem najvažnejše vprašanje, zavojeno državno gospodarstvo. Samo za navadno deklo SLS ni hotela biti, ker je dolžna skrbeti za dobrobit ljudstva, ne pa samo zato, koliko svojih poslancev bo spravila na ministrske stolčke, kjer pa ne bodo smeli spregovoriti niti besede.

Pogajanja radikalov s SLS in drugimi strankami niso rodila uspehov, pač pa niso zgrešila glavnega namena pri radičevcih. Ti so uvideli, da jih hočejo radikali pustiti in so zato pričeli zopet s prošnjami pri svojih dosedanjih zaveznikih. Radič sam je brzojavil Uzunoviču ter ga zaklinal, naj ne uniči »sporazuma«, on je pripravljen žrtvovati vse, samo če pusti njegovo žlahto v vladi.

Radicali so stavili nato radičevcem naravnost nesramne zahteve. Brez pogojno so zahtevali popolno pokorščino, Radičeva stranka se mora popolnoma podrediti radikalne-

mu vodstvu, najhujša pa je bila zahteva, da se mora Radič odreči vodstvu svoje stranke ter odpotovati v inozemstvo.

Radič je napel vse sile, da le pogoje nekoliko omili. Prispel je osebno v Beograd, šel h kralju v avdijenco ter se posvetoval s svojimi poslanci. Končno je odklonil nekatere preostre pogoje, Radikali so ostali trdovratni in pogačanja so se v četrtek, dne 14. oktobra, razbila.

V petek, dne 15. t. m., so se pogajanja zopet nadaljevale. Trdovratnost radikalov zopet ni izgrevila namena. Radič je uvidel, da se ni za šaliti ter se je udal na milost in nemilost. Radikali so sicer končno svoje najstrožje pogoje nekoliko omili, toda dosegli so, kar so nameravali. Postali so neomejeni gospodarji v vladi, po njihovi godbi morajo plesati radičevski ministri, Radič sam pa je dobil tak nagobčnik, da si ne bo upal niti ust odpreti. Ker so si radikali s popolno predajo radičevcev zasigurali mir in moč v vladi, je ministrski predsednik Uzunovič umaknil o stavku. Tako imamo zopet staro vlado z izjemo, da je dr. Nikič izpadel. Njegovo mesto pa je ostalo nezasedeno, dasiravno ga je Radič že davno obljubil svojemu zaupniku Pernaru.

Vendar kažejo vsi znaki, da je ta rešitev krize samo začasna. Vlada ni zmožna resnega dela. Nagromadilo se je sedaj toliko nujnih predlogov in potrebnih zakonov, da bi morala vlada delati noč in dan, med tem pa se samo prepriča in posvetuje. Dasiravno bo imela v parlamentu večino, ji ne bo dosti pomagala, ker jo bo zrušilo lastno brezdelje!

Radikalno mnenje o Radiču.

Značilno je, kako malo rešepkata imajo radikali pred Radičem. To svedoči najlepše mučen dogodek, katerega je Radič doživel v petek, ko se je pogajal z ministrskim predsednikom. Ko je Stefan Radič odhajal iz sobe predsedništva, se mu je v predstobi dogodil značilen incident. Tam je čakalo kakih 15 radikalnih poslancev, da bi videli, kakšen bo izhod krize. Radič je po svoji starri navadi tudi nje pozdravil: »Zdravo, kolegi! Živeli! Kako ste?« in jim je začel podajati roko. Kot prvemu je hotel podati roko radikalnemu poslancu iz Bosne Kosti Majkiču. Ta pa je njevovo laskanje odločno odklonil in mu zabrusil v obraz: »Idite, niste dostojni, da pružite ruku poštenom čovjeku! Vi lopov! Lažov! Petljamče! Politički majmun! Gubite se odavle!« (Niste vredni, da podaste roko poštemenu človeku! Vi lopov! Lažnjivec! Politična opica! Zgubite se proč! Stefan Radič je ves presenečen nad takšnim prijateljskim odzivom prebilel in trenutno obstal. Nato je hitro odšel s svojim večnim spremljevalcem Pavlom Radičem. Bil je skrajno redkobesenec in nikakor ni hotel dati nobenih izjav. Radikali so mu dovolj jasno povedali, kaj misljijo o njem. Pa se še upa potem hvaliti s svojo bistroumnostjo in svojim vplivom!

Za sirotišnico v Slov. Bistrici.

Pred šestimi leti se je ustanovila v Slov. Bistrici cerkevna stavbena družba z namenom, nabirati mlodade za zgradbo sirotišnice na Slov. Štajerskem. Razen državnega Dečjega doma v Mariboru, ki pa pride v prvi vrsti v poslov za mariborsko mesto, nima slovenski del na Štajers-

kem z Mežiško dolino in Prekmurjem vred nobene sirotišnice. Dandanes se zidajo domovi za invalide, vojne vdove in sirote, za otroke, ki nimajo več staršev, pa se le premovalo skrbti. Invalidi bodo izumrli, enako vojne vdove, sirote pa ne bodo nikdar prenehale. Domovi za sirote imajo trajno veljavno. Prepotrebni so taki zavodi, kjer najdejo sirote svojo streho, vzgojo za svoj poklic, kjer se izučijo kakršna rokodelstva, da si morejo pozneje same služiti svoj kruh.

Taka sirotišnica bo v Slov. Bistrici. Dečki brez staršev se bodo sprejemali v ta zavod, izučili se raznih rokodelstev, do katerih bodo imeli veselje. Čez 4 leta nekako bodo zapustili zavod, ko bodo zmožni sami si služiti vsakdanji kruh in za temi bodo prišle v zavod druge sirote. Ta sirotišnica bo velika dobra za sirote, ker se jim bodo pomagalo do kruha, pa tudi za občine, ker jim bo odzveta skrb za sirote in se jim bodo vrnili iz nekdajih sirot pošteni rokodelci in obrtniki.

Seveda, da za vse slovenskoštajerske sirote, katerih je na tisoče, ne bo zadostovala sirotišnica v Slov. Bistrici, treba jih bo še več za odraslo mladino, kakor tudi za male osirote otročice obojega spola. Na Kranjskem imajo poleg drž. Dečjega doma v Ljubljani še 6 sirotišnic in vendar je Kranjcev polovico manj nego nas. Pri nas na Slovenskem Štajerskem smo zelo zaostali glede oskrbe sirot. Treba bo večje pozrtvovalnosti za naše največje revčke v slovenskih družbi. Stavbena družba v Slov. Bistrici se je obrnila do tisočerih in tisočerih slovenskih sreč s prošnjo za prispevanje milodarov v prilog našim sirotam. Ta klic na usmiljena srca je rodil uspeh in 40.000 oseb, večinoma iz revnejših slojev, je že prispevalo okroglo dva milijona kron za sirotišnico v Slov. Bistrici.

Stavbeni odbor se je obrnil v zadnjem času do naših občin, kojih dolžnost je skrbeti za reveže. Ravno občinam bo posebno dobrodošla slovenjebistriška sirotišnica, ker jim bo odvezela precej skrb za reveže. Nekaj občin je že poslalo lepe svote, zopet druge so obljubile, da se bodo v letosnjem proračunu ozirale na zidavo te sirotišnice. Ako se bodo vse občine izkazale velikodušnim, se bode začeli kmalu zidati sirotišni dom. Prosimo torej tiste, ki imajo besedo pri občinah, da pokažejo tudi usmiljeno sreč do sirot. Spomnijo se naj v letosnjem proračunu s primernimi zneski sirotišnico v Slov. Bistrici.

Stavbeni odbor že nekoliko pripravlja za zidavo zavoda. Kupil je že obširno stavbnišči tik mesta. Na to stavbnišče se bo vozilo to zimo kamenje, pesek itd. Načrti za stavbo bodo gotovi še letos. Z zidavo se bo počakalo tako dolgo, dokler ne bo na razpolago zadostnih denarnih sredstev. Kedaj se bo začelo zidati, je v božjih rokah in na dobrih srečih prijateljev sirot.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Vlada odstopila. Dosedanja vlada z Uzunovičem na čelu je vladala dobrega pol leta. Podpirali so jo radikali in pa radičevci. Ministri so bili radikalni, hrvaški radičevci in Slovenski Pucelci. Vlada je bila popolnoma dela nezmožna. Ministri so bili večjidel na počitnicah. Kako nezmožna je bila vlada, se pokaže posebno v tem, kako je bila v zadrugi ob grozovitih poplavah v Bački in Baranji. Pripravila ni nobenega zakona, pokazala nobenega zanimanja za rešitev težkih gospodarskih vprašanj. Poleg tega pa je bila vedno odvisna od dobre volje g. Radiča, ki je govoril danes za njem, jutri proti njem. Tik pred rednim sklicanjem

iskal peščena tla. Vesel krik je naznanih vspeh mladega vojščaka. Vsi so se zbrali okrog njega, Unkas pa jim je v mokrih tleh pokazal odtisek mokasin.

»Mladec postane sčasoma ponos svojega rodu!« je vzkliknil Sokol in strmeč opazoval sled. »A to ni indijanska sled. Teža je preveč na peti in prsti so preveč naranzen.«

Sklonil se je še niže k sledi in jo spoznal nazadnje za stopinjo Davida, ki je moral škornje zamenjati za mokasine.

»Zdaj je vse jasno«, je reklo Sokol. »Ker je pevao človek, ki se odlikuje s svojim grlom in nogami, je moral hoditi spredaj, drugi pa so stopali v njegove odtiske.«

»Kaj pa deklinci?« je vprašal Heyward.

»Nosili so jih, dokler niso bili prepričani, da so premotili zasledovalce. Stavim, da zopet najdemo odtise malih nog, predno bomo sto vatlov daleč.«

Zopet so se pričeli pomikati naprej, na obeh straneh sledi teklu potoku, ker je bilo v čisti vodji jasno videti sledi. Z največjo pazljivostjo so pregledovali bregova, da ne izgremo kraja, kjer bi bil Magva stopil na suho.

Prehodivši pol milje so prišli do kraja, kjer se je vil potok okrog velike, gole skale. Tu so se ustavili, da preiščejo, če niso tu Huronci zapustili struge. In res je bistromi Unkas kmalu našel sled na mehkem mahu, na katerega je bil po nerodnosti stopil Indijanec. Sledič označeni smeri je nekoliko dalje zopet našel izgubljeni sled tako lepo in svežo, kakor je bila prej, predno so prišli do potoka.

»Sled že imamo«, je reklo Sokol, »a vse moramo še natanko preiskati. Poglejte, tu imamo tri pare mokasinov in dva para majhnih nog. To je res čudo, da more človek popotovati po takih mičenih nogah!«

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Pe J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

19

»Še bolj čudno bi bilo, če bi bil govoril«, je odgovoril lovec. »Naša bela mladina, ki ima vse svoje znanje iz knjig, si domisluje, da svoje očete lahko prehitite s svojo razumnostjo, kakor s svojimi nogami. Kjer pa je učenik izkušnja, tam ve učenec ceniti leta in spoštuje starost.«

»Glejet!« je reklo Unkas in pokazal sledi, ki so pelele proti severu. »Črnolaska je šla proti mrazu.«

Noben pes še ni imel lepše sledi, je reklo Sokol in pohitil za sledmi. »Božja previdnost je z nami, zdaj gremo lahko za sledmi z nosom pokonci. Človek bi mislil, da je Magva znored. Le glej, Kača, nazadnje naletimo še na kolesnice. Prav nič bi se ne čudil, če bi norec potoval s konji in vozom, čeprav ga zasledujejo trije pari najboljših oči.«

Lovčeva dobra volja in vspeh, ki so ga slednji videli pred sabo, je tudi Munra in Heywarda navdal z novim upom. Stopali so dalje z varnostjo popotnikov, ki imajo pred sabo izvoženo cesto. Ako je kak potok, nenavadno trda tla ali skalna pretrgala sled, jo je lovec hitro zopet našel, tako da se niso kar nič zamudili. Sicer pa je tudi Magva uporabil zvijačo Indijanca, ki se umika pred sovražnikom, kajti večkrat so naleteli na napačne, navlašč narejene sledi. Zasledovalci pa so se malokdaj dali premotiti. Vsakokrat so opazili svojo zmoto, predno so potrili preveč časa.

Ko je solnce pričelo zahajati, so prišli do ozke doline, ki jo je namakal majhen potok. Tu se je bil Zviti lisjak

narodne skupščine je pa prišlo med Radičem in vladu do novega nastopa, ki je bil povod, da je Uzunovič sporočil kralju da vlada odstopa. Kralj odstopa ni vzel takoj na znanje, pač pa so se vršila še pogajanja z radičevci, ki so skupno z Radičem pripravljeni storiti vse, kar radikali zahtevajo. Pogajanja so se vršila nekaj dni. V tem času pa so se začele razširjati govorice, da pojde SLS v vlado, ker je krivico, da bi Slovenci ne bili udeleženi pri vodstvu države. Podrobnejše o tem pa poročamo na 3. strani danasne številke.

Pašič ne pride do besede! Takoj, ko se je izvedelo, da je vlada odstopila, je postal železniški minister poseben vlak, ki naj takoj pripelje Pašiča v Beograd. V Beograd je prišel tudi Aca Stanojevič, svetovalec radikalne stranke, kadar je v težkem položaju. In zdaj je. Razne skupine so na delu, da se uveljavijo. Jovanovićeva, Maksimovićeva, Ninčićeva, Pašičeva in Uzunovićeva skupina bi rada pri tem dobila vodstvo celotne stranke. Možno je, da se te skupine združijo na enoten nastop, drugače je nevarnost za celo radikalno stranko.

Pribičevič-Zerjav sta seveda tudi na delu, da se zopet prikopljeta do ministrskih stolčkov. Zdaj bi seveda samostojnem demokratom prišlo prav, če bi bili na vladu. Ena njihovih bank, Slavenska banka, je namreč propadla in je okrog 150 milijonov dinarjev izgube. To bi se pa dalo z državnim denarjem lepo »ozdraviti«.

Rade Pašič se je pred odborom, ki preiskuje njegove afere, zagovarjal in izjavil, da sploh nima ničesar, da je še zadolžen. No, potem pa je res slabo gospodaril. Odbor ima pri tem seveda prav težko delo. Upati pa je, da bo odbor le našel prave krive, ki so povzročili državi milijonsko škodo.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Na Češkem je nova vlada. Češka republika je, kar zadeva prebivalstvo, precej raznobarvana. Čehi so odločnejši, a Slovaki se po ogromni večini čutijo kot poseben narod, pa bratski narod Čehom. Nemcev je pa v državi tudi preko 3 milijone. Do zdaj so ves čas po preobratu vladali le Čehi. Sedaj pa se je sestavila vlada, v kateri so prvokrat tudi Slovaki-avtonomisti in Nemci. Ob stran pa so potisnjeni socialisti in komunisti. Ta vlada bo gotovo delovala za vso državo prav uspešno. Je pa to tudi lep zgled za druge države, za našo recimo, kako je treba složnosti nas vseh.

Avstrijska vlada odstopila. V Avstriji so državni stavljenci zahtevali povišanje plače, ki ga pa vlada ni mogla sprejeti. Uslužbenci so sklenili, da ne gredo več na delo, vlada pa je odstopila. Prelat dr. Seipl bo prevzel seastro nove vlade, ki bo izvedla nove volitve.

Madžarska vlada odstopila. Poročali smo že, kako so na Madžarskem »uradno« ponarejevali francoski denar. Zdaj je preiskava o tem končana in kraljevska uprava je bila obsojena. Vlada je seveda morala odstopiti. Zdaj se stavljajo novo vlado. Na Madžarskem imajo še vedno glavno besedo grofje in baroni, ki še vsi želijo nazaj nekdaj zlate čase, katere upajo dočakati, ko bodo Otona, sina zadnjega avstrijskega cesarja, smeli oklicati za svojega kralja.

Grška proti nam? Poročali smo že, kako so radičevci skupno z Grčijo napad na Turčijo. Sedanja grška vlada se resno kaže veliko prijateljico Italije in to tudi v tem, da je začela delati proti dosedanjim prijateljskim odnosom z našo državo. Prejšnji gospodar Grčije je z našo državo sklenil dogovor glede pristanišča v Solunu, sedaj pa je zaradi tega obdolžen vlevidzaje. Kakor je mogoče videti, se bo vršilo v Grčiji enako kot do zdaj v Albaniji. Plačanci vladajo. Katera sosednja država bo več plačala, tisti bodo pa služili. In Italija ne štedi v takem slučaju.

Italija je znova šla dalje v svoji »pripravljenosti za veliko bodočnost«. Zdaj je namreč Mussolini odredil, da se vsi fašisti pritegnejo kot vojaški oddelki. Imajo torej sedaj dvojno oboroženo silo, redno vojsko in še faštiste. To pa seveda vse v znak miroljubnosti, o kateri Mussolini tu štamplja rad kaj pove. — Vedno bolj nesramna postajajo nasilja Italijanov napram drugim narodom v državi. Ne le, da so jim vzeli vse šole, sedaj so začeli celo zahtevati, da morajo Slovenci in Nemci izpremeniti svoja slovenska, oz. nemška rodbinska imena v italijanska. Toda tudi s tem ne bo mogoče zatreći našega naroda, le da bo čas obračuna za

»Moji hčerki gotovo ne preneseta teh naporov«, je stokal Munro in z očetovsko ljubeznijo opazoval male stopenje. »Gotovo jih mrtve najdemo v gozdru.«

»Bodite brez skrb«, je odgovoril Sokol. »Nič ne kaže, da bi bili utrujeni, niju korak je lahen in varen. Pevca pa so pričele noge boleti, to se vidi iz sledi. Tukaj je izpodrsnil in tu, malo dalje, zopet.«

Trdno zaupanje in dobra volja je vso družbo opogumila, da so sklenili kratek čas počiti in se okreptiti. Potem pa je lovec nadaljeval pot s tako naglico, da sta morala Munro in Heyward napeti vse sile, ako sta ga hotela dohajati. Že čez eno uro pa je pričel stopati počasneje ter se je nezaupno oziral.

»Huronci morajo biti blizu, vse kaže na to«, je rekel Mohikancem. »Boljše bo, da se ločimo, ako bi utegnili kje prežati iz zasede. Čingagok, ti pojdi naprej ob gričih na desni strani, Unkas, ti pa ob levem bregu, jaz pa pojdem za sledjo. Ako se kaj zgodi, naj bo naše znamenje trikraten krokarjev krik. Pravkar sem videl enega. Tudi to je znamenje, da tabor nidaleč.«

Nestrpljivo je Heyward pohitel naprej na bližnjo visino, odkoder se je video daleč naokoli, ter obstrmel nad pogledom, ki se je odpril pred njim.

Drevje je bilo daleč naokoli posekano. Nedaleč od Heywardovega stališča je delal potok majhno jezero, ki je napolnilo skoro ves prostor v ozki dolini. Iz te kotline je odtekla voda s tako rahlim in enakomernim padcem, da je kazalo, kakor bi bile to napravile človeške roke. Na robu jezerja je stalo kakih sto majhnih, iz prsti zgrajenih koč. Nekatere so stale celo napol v vodi, kakor bi bilo jezerce stopilo čez bregove. Strehe, ki so bile enakomerno okrogle, so kazale več pridnosti in skrbi, nego je bilo videti pri navadnih indijanskih kočah.

tako nasilje Italijo zadel preje, kot si misli in pričakuje. Ne le Slovenci in Nemci, tudi zmerni Italijani so že siti fajtovskega nasilja, le da se danes še nihče prav ne upa na nastopiti.

Rumunija. Kraljica Marija se je pobotala s sinom — princem Karлом, ki se vrača domov. Ona sama pa je odpovedala v Ameriko, kjer bo nastopila kot igralka za film in kinopredstave.

Angleškim rudarjem gre vedno težje. Upati je, da se bo službeno razmerje, ki bi zopet vodilo ljudi na delo, s pomočjo vlade v kratkem urenilo.

Konec svetovne vojne je bil šele zdaj, ko je Nemčija bila sprejeta v Društvo narodov. Tako je izjavil angleški lord Cecil. So pa seveda še marsikje razmere, ki se še niso dovolj polegle in ureidle, da bo treba še desetletja, da se to popravi, kar je svetovna vojna škode naredila.

Kaj je novega?

Odkritje spomenika † monsig. dr. Antonu Medvedu se vrši v nedeljo, dne 24. t. m., ob treh popoldne na cerkvenem pokopališču na Pobrežju pri Mariboru. Prijatelji in učenci pokojnega počastimo ob tej priliki na skromen način svojega prijatelja in dobrotnika. Uvažajoč ljubezen in spoštovanje, ki ga je užival † dr. Anton Medved pri tolikih znancih, prijateljih in učencih, odbor ne bo na otvoritev nikogar vabil posebej, ampak prosi tem potom, da se prihodnjo nedeljo zberejo vsi častilci pokojnega dr. Medveda ob njegovem grobu. Spomenik je izklesal iz kamna znani mariborski umetnik in kipar g. Ivan Sojč. Na spomeniku je zgoraj podoba pokojnega doktorja, spodaj pa sejalec, ki koraka po razorani njivi in seje seme. Spomenik je mojstrsko delo in so se o njegovi izpeljavi zelo pojavno izjavili vsi strokovnjaki, ki so ga videli. G. Sojč bo postavil spomenik v sredo, dne 20. t. m.

Težka avtomobilска nesreča. V noči od petka na soboto se je zgodila ob prevozu okrajne ceste preko železniške proge pri Št. Iiju v Slov. gor. težka avtomobilска ne sreča. Trgovec Alojzij Neudauer iz Gornje Radgone se je peljal v noči od petka na soboto proti Mariboru. Ravno na prevozu preko železnic pri Št. Iiju je zadel avtomobil v železniške zatvornice. Sunek je bil tako silen, da so popadali potniki iz avtomobila in sta bili obe dami, ki sta se vozili z g. Neudauerjem, težko poškodovani. Obe ponesrečenki so v noči pripeljali v mariborsko bolnico in bo ena izgubila oko. Ravno pri zgoraj omenjeni zatvornici se je že zgodilo več težjih nesreč in je že čas, da bi gorela v temnih nočeh pred zatvornico luč in opominjala voznike in avtomobiliste na nevarnost.

Razna popravila pri falski elektrarni. Falska elektrarna bo to jesen in zimo do spomladni temeljito popravila in razširila spustilnik za splave, ki je bil doslej kamen preprič med splavarji in falskim podjetjem. Predvsem bodo betonirali spustilnik pri izhodu 40 m na dolgo, da ne bodo pritiskali močni dravski valovi splave ob skalovje takoj pri izhodu iz spustilnika. Spustilnik bo zaprt za splave od 15. novembra do spomladni, dokler ne bo delo gotovo. Temeljita poprava spustilnika je mogoča le ob najnižjem stanju vode in to je ravno na pozno jesen in zimo. Na dejstvo zaprtja spustilnika je falska elektrarna že opozorila splavarje in lesne trgovce, ki sedaj pridno pošiljajo splave proti jugu, ker bo ta najbolj cenjen promet počival precej časa. Voda, ki prihrumi od pogona šestih turbin na falski elektrarni, ne more dovolj naglo odtekat, ker je pri izhodu iz turbin v Dravi nagromadenega vse polno skalovja. Te skale, od katerih so nekatere zelo velike in težke, odstranjujejo sedaj s pomočjo bagerja, ki je na električni pogon in primeroma majhnen aparat, ki dela pri prelaganju in dviganju težkih skal prave čudeže. Vsakega, ki obiše ob delavnikih Falu, bo zanimalo to čiščenje skal z malenkostnimi delovnimi močmi.

K nesreči na Dravi. O nesreči pri Sv. Marku niže Ptuj, kjer je splav razbil pontonski most, je »Slovenski Gospodar« poročal v zadnji številki, vendar je potrebno to poročilo nekoliko izpopolnit. Po trčenju so se polomila razen enega vsa vesla na splavu, ki je drčal navzdol po Dravi proti Ormožu. Ravno pri Ormožu in Središču je na Dravi vse polno plavajočih mlinov in to ravno tamkaj, kjer je reka najbolj deroča in koder plavajo tudi splavi. Splav

Heyward je mislil najprej, da je vasica zapuščena. Kmalu pa je opazil, da med kočami lazi po vseh štirih več postav, kakor bi vlačile nekaj težkega. Takoj nato so se iz vseh bivališč pokazale temne glave. Zdajci so ves kraj oživila bitja, ki pa so se tako hitro premikala od enega kraja do drugega, da ni mogel natanko razločiti, kakšne so in kaj delajo.

Ta nenavadni prizor ga je vznemiril. Že je hotel zakričati kot krokar, da bi priklical Sokola, šum iz bližnjega grmovja pa ga je primoral, da je obrnil pozornost v tisto stran.

Mladec je obstrmel. Komaj sto korakov od njega je stal čuden Indijanec. Kakor Heyward, je tudi on opazoval čudna vaška prebivališča in nerazumljivo kretanje njih prebivalcev. Njegov obraz je bil pobaran tako na debelo, da ni bilo mogoče razločiti njegovih potez, vendar je bil videti bolj otožen kot divji. Njegova glava je bila kakor po navadi gladko obrita do temena, kjer so bila v redke lase vtaknjena tri sokolja peresa ter štrlela neredno vsaksebi. Gornji del telesa je pokrivala raztrgana koteninasta jopa, namesto hlač pa je nosil navadno srajco z rokavi na mestu hlačnic. Noge so bile gole in od trnja opraskane, stopala pa so mu pokrivali mokasini od jelenje kože.

Ko je bil Heyward še ves zamaknjen v čudno prikazen, se je bil lovec tisto priplazil na njegovo stran.

»Prav ste rekli«, je izpregovoril Heyward, »tu doli je Huronci vas in tam-le stoji celo eden izmed njih.«

Sokol se je zdrznil, dvignil puško in pogledal tja, kamor je bil pokazal Heyward. Pazno si je ogledal Indijanca in zopet povesil puško.

»To ni Huronci«, je rekel, »in tudi iz kanadskega rodu ni. Obleka pa vendar kaže, da je oropal belokoča. Orožja menda tudi nima.«

varji na splavu z enim veslom so prestali nepopisni strah, ko so morali uporabiti vse telesne sile, da so se izognili mlincu, ker bi bil sunek ob kak mlinc smrtonosen za vseh šest mož. Pomilovanja vredni veslarji so se oddahnili še blizu Varaždina, kjer je struga Drave prosta. Vsakdo bi pričakoval, da bo ta nesreča opomnila vojaško oblast, da vselej pravočasno obvesti splavarje, kedaj lahko vozijo in kaj ne. Zadnjo sredo so pionirji zopet zgradili pontonski most preko Drave in sicer bolj proti Varaždinu, a obvestila o tem delu ni prejelo ne ptujsko okrajsko glavarstvo, ne splavarji. Tokrat je šlo slučajno brez nesreče, ker si splavarji sploh niso upali voziti. Povdarjam, da je svoječasno vojaška oblast v slučaju vojaških vaj na Dravi pod Ptujem brzojavno obvestila o tem ptujsko okrajsko glavarstvo, to pa mariborski mestni magistrat. Mariborski magistrat vzdržuje ob Pristalu posebnega čuvaja, ki opozarja splavarje na morebitne in že javljene nevarnosti. V Mariboru ob Pristalu mora pristati vsak splav, ki pride iz Dravske doline, in bi ga bilo torej prav lahko opozoriti, kdaj sme in kdaj ne sme od Ptuja naprej po Dravi. Splavarji iz Dravske doline nas naprošajo, da opomnimo vojaško oblast, da bo za bodoče pravočasno obveščala splavarje potom mariborskemu magistratu, sicer se bo gotovo pričetila nesreča, ki ne bo zahtevala samo materialno škodo, ampak tudi človeških žrtev.

Vinska trta s 4000 (štiri tisoč) grozd. V Mariboru v Vojašniški ulici ob Dravi ima mizarški mojster Kolarč J. starodavno hišo, koje deli so gotovo iz časov, ko je bil Maribor obdan z obzidjem kot obrambo pred sovražnikom. Nekako na sredini hiše v pritličju je še danes globok studenec, ki je pa zaprt s kamenito ploščo — ker ima hiša vodovod. Od zadej za to hišo se vidijo danes zazidani sledovi podzemelskega hodnika, ki je vodil svojcas proti cerkvi sv. Alojzija in Glavnemu trgu. Pred to starodavno in zgodovinsko znamenito hišo je bogzna koliko let stara vinska trta, ki rodi črnino. Letos, ko je splošno ena najbolj slabih vinskih letin, kar jo pomnijo, je na tej Kolarčevi tri 4000 lepo razvitih in popolnoma dozorelih grozdov. Mariborčani hodijo gledati to trdno izvanrednost in znamenitost.

Roparski napad. Minuli pondeljek se je vracal z rajhenburškega sejma posestnik iz Razteza Janez Slivšek okrog 7. ure zvečer domov. Malo pred vasjo Raztez je ob robu gozda skočil neznan ropar s samokresom v roki proti Slivšku ter zaklical: »Denar sem!« in ga ob enem že ustrelil v prsa. Še enkrat je ustrelil s samokresom, končno pa je začel tolči Slivška s samokresom po glavi. Spravil ga je deloma v nezavest in mu med tem odvzel listnico. V listnici je imel Slivšek okrog 5000 dinarjev, katere je dobil tisti dan na sejmu za vole. Strele iz samokresa so slišali ljudje v bližnji vasi ter so hitro stekli na kraj nesreče. Našli so Slivška vsega krvavega in prestrašenega, da niti ni mogel spregovoriti. Spravili so ga na voz in ga odpeljali na njegov dom. Pozneje je prišel zopet k sebi, začel govoriti in povedal je svoj doživljaj. Še v isti noči je bil previden s sv. zakramenti. vendar pa se je njegovo stanje sedaj izboljšalo in je upati, da ostane pri življenu. Orožništvo pridno zasleduje zločinca, a še do danes ni o njem pravega sledu.

Roka mu je zgorela. Znani mladi športnik Strahinja-Sarajič v Mostaru je dne 16. oktobra iz radovednosti stopol v prostor za stroje tamkajšnje tobačne tovarne. Začel je pregledovati naprave. Pri tem je prišel v stik s 6000 voltov močnim električnim tokom. Zvrnil se je, a ruka mu je ostala na aparatu in je gorela s plamenom. Na njegov krik so prihiteli delavci, toda nihče se ga ni upal dotakniti. Tako je ostal nesrečni mladenič v najstrašnejših bolečinah celih 20 minut, dokler ruka ni popolnoma zgorela in so ostanki padli na tla. Šele tedaj so ga prijeli in prenesli v bolnišnico, kjer ga je v par urah smrt rešila prestrašnih bolečin.

Splav obtičal v sredini Drave. Ker je Drava sedaj izvanredno plitva, je obtičal na skali v sredini Drave pri Kamnici v nedeljo popoldne splav kapelskega posestnika g. Vraberja. Splav je bil velik ter težak in naložen z dravami. Splavarji so se imeli z dviganjem celo nedeljo popoldne, celo noč in v pondeljek predpoldne. Nesreča sicer ni bilo nobene, a vendar tri posestnik precejno škodo.

Nesreča v Mariboru. V noči zadnjo soboto je padla z Ruške ceste v Mariboru v kakih 20 m globok jarek proti Dravi gospa Wolf, ki si je pri padcu popolnoma zlomila roko in se močno potokla na glavi. Na njene obupne klice

»Potem se nam ni batil drugega, kakor da vznemiri vas

ji je prihitel na pomoč rešilni oddelek, ki jo je po dolgem ter mučnem iskanju našel in prepeljal v bolnico.

Proti takemu postopanju bo moral nastopiti Jugoslovanski klub! Do pred dnevi so se vršile vojaške vaje po celem Dravskem in Ptujskem polju. Kar se še doslej ni zgodilo, se je letos, da so te vaje ovirale v lepih in solnčnih dnevih delo na polju in da je bilo več hiš krog Ptujske gore in tudi po drugod izpraznjenih. Prebivalstvo je ogorenčeno radi takega postopanja in se obrača na Jugoslovanski klub, naj spravi to zadevo pred narodno skupščino, da se takor letos v prihodnje ne bo več postopalo tako s civilnim prebivalstvom ob prilikl vojaških vaj.

Korist od nove ceste. Prebivalci Dravskega polja krog Podove so zelo pogrešali dobro cesto do svojih senožet. Z največjo težavo so vozili seno, otavo pa so čestokrat kar na travnikih pustili. Seveda je s tem trpela živinoreja. Zasluga podovskega župana, odbornikov in občanov je, da je sedaj drugače. Vrli može so zopet spravili v dobro stanje cesto za Grajevnikom, za kar jih bodo trajno hvaležni vsi okoličani.

Novice od Sv. Jakoba v Slov. gor. Trgatje je po večini končana. Pridelek je za dobr dve tretjini manjši od lanskega leta, je pa zato dve do tri stopinje boljši. Žalostno je pa to, da kupec ponujajo iste cene, kakor v lanskem letu. Ne dobijo sicer veliko, a tuintam le ljudje morajo dati, ker so v sili za denar. Tisto malo vina, kar ga ljudje letos dobijo, na vsak način mora imeti boljše cene, sicer nas bode obdelovanje vinogradov samo spravilo v še hujšo gospodarsko stisko. — V kolikor toliko veselih dneh trgatev se je zgodil žalosten smrtni slučaj. Znani prenašalec kruha na Sladki vrh iz tukajšnje pekarije Flucher je dne 12. t. m. ponoči utonil v nekem tukajšnjem ribniku. Našli so ga šele šest dni pozneje. Njegov koš in obuvalo je ležalo poleg ribnika. Slučaj je precej zamotan. Samomor je popolnoma izključen. Sedaj se ne more vedeti, ali je zločin ali nesreča. Vtopljenec zapušča ženo in nepreskrbljene otroke.

Smrt vzgledne žene pri Sv. Ani v Slovenskih goricah. Pretečeni pondeljek smo ob številni udeležbi župljanih zagrebi Jero Karner, posestnico v Krembergu. Bila je nad 20 let vdova, edinega otroka je pokopala v nezni mladosti. Obširno posestvo je testamentarno zapustila svojim sorodnikom, kateri so ji dolgaleta zvesto služili, prepričana, da je tudi v večnosti ne bodo pozabili. Znatni znesek je izročila za slikanje domače cerkve; pomagala je, de narino in naturalno ob zidavi Društvenega doma. Oče luči naj bo dobri rajni materi dobrotnjiv plačnik. Žalostnim sorodnikom pa naše odkrito sožalje!

Podsulo ga je. Grof Attems ima v gozdu v Gornjem logu, občina Cigonca pri Slov. Bistrici, tri zelo velike ribnike. Tretji ribnik so zadnje dni snažili in popravljali. Pred vsem so izkopali pod zemljo prehod iz tretjega ribnika v drugega in so pri tem delu premalo podprli izkopano in kot človek visoko izdolbino. Pri izkopavanju predora je bil zaposlen zadnji petek 30letni delavec Hribenik Viktor iz Križnega vrha in oče dveh nepreskrbljenih otrok. Hribenik je zapustil zadnji petek zvečer kot zadnji delo in ko je že bil iz predora zunaj, je še skočil nazaj po motiku, katero je bil pozabil pri delu. Ko je bil v izdolbini, se je nenadoma sesula preslabo podprt zemlja v taki množini na ubogega Hribenika, da mu je zlomilo pri priči hrbtenico in je obležal takoj mrtev. Preteklo je precej časa, predno so prihiteli njegovi sotovariši in ga izkopali popolnoma zmečkanega ter mrtvoga.

Prtožbe pekov iz Ljutomerskega okraja. Podeželska pekaria je danes najbolj nehvaležna obrt. Nese komaj toliko, da se lastnik skromno preživi, zato pa mu grozi od najrazličnejših strani nevarnost: konkurenca in uradne šikanje ga čestokrat primorajo, da svojo obrt opusti. Gospod Z. je v »Obrotnem vestniku« napravil račun, koliko podeželski pek v enem dnevu zasluži. Iz 50 kg moke, katero povprečno dnevno porabi za pecivo, mu ostane po odbitku vseh režijskih stroškov 17 dinarjev za življenje. S tem pa mora vzdrževati rodbino in svoje gospodarstvo. Vsakdar bo uvidel, da se da ob tej svoti komaj živottariti, ne pa pošteno živeti. In vendar se najdejo oblasti, ki z najstrožjo kontrolo in težko kaznijo skušajo peke naravnost uničiti. Tako strogo je zlasti v Ljutomerskem okraju. Za vsak najmanjši vrestopek je kaznen. Če so žemlje slučajno za nekaj gramov lažje, kot predpisanih 6—7½ dkg, že sledi zaporna kaznen. Temu se mora na vsak način odpomoči, drugače bo ta obrt zatrta.

Zelo nevaren požar pri Ljutomeru. V soboto zvečer je izbruhnil požar v škedenju posestnika Murkoviča v Cezarjevih pri Ljutomeru. Na pomoč je prihitel sedem požarnih bramb, katerim se je posrečilo rešiti vso živino in ohraniti stanovanjsko hišo ter sosedna poslopja. Uničeni pa

so vsi gospodarski pridelki in ima lastnik velikansko škodo. Tekom dveh tednov je v tej vasi že tretjič gorelo in teorej utemeljen sum, da je ta ogenj podtaknila zlobna roka. V nevarnosti je bila vsa vas, ker je gorelo sredi vasi.

Nasilen zet. Iz Ključarovec pri Ormožu nam poročajo o nezasluženi usodi, katere žrtev je postal ugleden posestnik, občinski odbornik in katoliško misleč mož g. Anton Kosi. Znani demokratski agitator Alojz Stanjko, ki se je pred par leti priženil v Ključarovec, je svojega hišnega gospodarja Kosija nevarno pretepeli ter tako težko poškodoval, da je moral starček iskatki zdravniško pomoč. Ta nasilnost je posledica našega sovražnika alkohola.

Pogreb posestnika Franca Arliča na Dobrni. Na Dobrni je umrl v starosti 72 let občne spoštovani posestnik Franc Arlič. Rajni je bil prvi ognjegasec pri dobrnški požarni brambi, ki je bila ustanovljena leta 1876 in je bil tudi svoj čas uslužbenec toplice na Dobrni. Svoj čas se je udeležil pohoda avstrijske vojske v Bosno ter Hercegovino. Doma na Dobrni je bil dolgo let občinski odbornik in eden najboljših lovev. Rajni je bil goreč kristjan in je obiskal v svojem življenju 43krat božjo pot Matere božje v Puščavi. Njegovo priljubljenost ter spoštovanje je dokazal sijajni pogreb, katerega se je udeležila poleg občinstva tudib požarna bramba v uniformi in lovci. Krsto so nosili ognjegasci in ob odprttem grobu se je poslovil od pokojnika ravnatelj toplice in v zadnjo slovo so mu oddali lovski tovariši streli. Rajnemu bo ohranjen na Dobrni ter v okolici časten spomin, njegovi žaluoči družini naše sožalje!

Iz laškega okraja. Zadnji čas nas obiskujejo in nadlegujejo večkrat cele trume ciganov, kakor tudi drugih berakev in prisilcev iz južnih delov naše države, letošnje leto so prišli berači Turki iz Bosne. Naše ljudstvo je večinoma samo ubogo in še posebno letos, ko je letina bolj slaba. Za poplavljence itak naši po možnosti radi darujejo, vendar vsakemu pa ne moremo darovati. Med prisilci je tudi več takih, ki nimajo nobenih pismenih dokumentov pri sebi, vendar ljudje rajši hitro kaj malega darujejo, da se iznebijo nadležnosti, posebno če so pri hiši otroci in stari ljudje sami doma. Okrajno poglavarstvo in orožniki pa naj skrbijo, da ne bodo beračili ljudje, ki niso potrebeni.

Vse potrebušine za jesen in zimo si nakupite najbolje in najceneje v trgovini Franc Sencar, Mala Nedelja in Ljutomer. Velika izbira raznih štofov. Zaloga vseh čevljarskih potrebuščin. Nakup jajc, masla, suhih gob in vseh poljskih pridelkov vedno po najboljših dnevnih cenah. Prepričajte se! Oglejte si zalogo! 1399

Šeenkrat prebivalstvu ob severni meji!

V »Gospodarju« z dne 14. oktobra sem pod gornjim naslovom objavil članek, v katerem sem navedel par slučajev, kake krivice delajo posamezni cariniki našemu prebivalstvu na meji. V članku sem jasno povedal, da »poštene uradnike spoštujemo, ker vemo, da red mora biti. A proti krivčnemu postopanju pa se ima pravico in se mora vsak človek braniti.« Opisal sem, kako so hoteli nekateri cariniki zabraniti kmetom vožnjo na mline v Avstrijo, kako so brez zakonite podlage, ampak kar po svoje, pobirali od ljudstva na meji nek nov 4odstotni davek, — protizakonito visoke pristojbine v obmejnem prometu, — kako so račune pri carinjanju pisali na svoj način. Ob koncu sem pozval ljudi brez ozira na strankarsko pripadnost, naj mi poročajo o takih nerdenostih. Vse to sem napisal, ker so vsak dan prihajali k meni kmetje, viničarji in tudi drugi (vseh strank) ter se pritoževali, kako po nepotrebnem šikanirajo nekateri nastavljeni carine in finančne kontrole prebivalstvo ob meji. V rokah imam iz obmejnih krajev čez 50 pisem (ne samo iz vrst pristašev SLS), kjer ljudje opisujejo mnogovrstne nerdenosti v obmejnih krajih. Zadeva za mene ni strankarska, ampak strogo gospodarskega značaja za celokupno obmejno prebivalstvo. S tem, da sem se zavzel za potrebe in pravice ljudstva, sem se strašno zameril cariniku Milosavljeviču, ki je bil pred kratkim nenadoma uradno prestavljen iz Gornje Sv. Kunote, in zameril sem se tudi svečinskemu nadučitelju g. Mohorju.

Oba gospoda sta napisala neko izjavo, katera strašno hvali carinika Milosavljeviča. Dobila sta nekatere podpisne, a druge sta sama podpisala. Izjavo sta objavila v »Taboru« in »Jutru«. Pišeta, da je bil carinik premeščen le iz strankarskih razlogov in to na mojo zahtevo. »Jutro« je še zapisalo debelo laž, da se je nek tihotapek-klerikalec pritožil pri meni, ker je Milosavljevič pri njem našel neko blago. Ta trditev je iz trte izvita. Takega slučaja jaz ne poznam. Pač pa ugotovljam sledeče:

je prva vzgojne vsebine posebno za mladino, vabimo vse prijatelje lepe igre, da se jih udeležijo v obilnem številu!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Tukajšnje bračno društvo uprizori v nedeljo, dne 24. oktobra t. l. v Slomškovi dvorani 5 dejansko ljudsko igro »Požigalka« in enodejansko burko »Zamorec«. Sosedje in domačini, pridite v obilnem številu.

Potovalni kino Ferdo Kosi, Mala Nedelja. V nedeljo, 31. okt. se v Društvenem domu pri Mali Nedelji predvaja znaten film »Kraljica sužnjev«, prekrasna drama v šestih dejanjih, katera se je odigravala pred Kristusovim rojstvom. Vsebina: Egiptovsko kraljestvo Faraona Menapta, krutega vladarja napram Judom. Življenje Izraelcev za časa Mojsesa ter kazen božja za egiptovsko ljudstvo in veličasten odhod Izraelcev z Mojsesom preko Rdečega morja. Strahovite vojske med Faraonom in Izraelci, Faraonova vojska potopljena. Sežiganje velikega duhovna na gradi ter mnogo drugih, pretresljivih prizorov iz starega veka, ki se sploh ne dajo popisati. Da bo vsakemu omogočen si to znamenitost ogledati, se vršijo v nedeljo, 31. oktobra tri predstave: Prva predstava po rani sv. maši, ob pol 8. uri zjutraj. Druga takoj po včernicah, ob pol 4. uri popoldne. Zadnja, ob pol 7. uri zvečer. Vkljub velikim stroškom vstopina navadna. Veličastne dogodke iz starega veka, ki ste jih dozdaj poznali samo iz knjig, si lahko sedaj ogledate kot žive pred seboj. Ne zamudite! Obiščite vsi, od blizu in daleč to izredno kinopredstavo.

Soštanj. Naš Orel priredi v nedeljo, 24. oktobra, ob 3. uri popoldne v dvorani hotela Union veliko akademijo z zelo pestrim sporedom. Poleg pevskih točk, deklamacij in govorov bodo se izvajale krasne nove simbolične vaje s petjem: »Gor čez izaro«, »Lepa naša domovina«, »Le enkrat bi videl« in pa otroško igrico: »Trnuljčica.« — Vstopina znižana. Pridite! Bog živi!

Carinski prpravnik Milosavljevič je bil na uradni predlog nenadoma premeščen, ker so prisile na dan razne nerdenosti. Jaz sem bil še le prve dni oktobra v glavnem carinarnici v Mariboru, kjer sem se pritožil poslovodčemu uradniku, kako je g. Milosavljevič »uradoval«. Predložil sem celo kopico kričečih slučajev, kako se je na meji po nepotrebnem šikaniralo prebivalstvo. Pokazal sem tudi račune, oziroma računske liste, ki jih je pisal Milosavljevič in še nekdo drugi. Na zadnji strani teh listov so k računu pripisane ponekod svote, ki niso kopirane. Prepovedan je bilo delavcem nekaterih dvolastnikov in posestnikov ob meji prehod čez mejo na tamošnje njive, čeravno zakonita pogodba z Avstrijo to jasno dovoljuje. Naj propadejo predelki na njivi, travniku, sadonosniku! Kaj to mar cariniku in drugim! Če so se prizadeti pritožili, ali pa samo vprašali, zakaj se tako postopa, so dobili odgovor, da je to »predzrnost« in »da bodo že izkusili posledice«. Obmejne izkaznice in prelaznice so po zakonu o obmejnem prometu pristojbin prostе, a posamezni so za časa, ko je bil omenjeni carinik v Gornji Sv. Kungoti, moral plačati po 46 in 25 in 21 dinarev, t. j. skupno 91 dinarjev, za pravico prehoda čez mejo! Za 300 komadov opeke, ki jo je pripeljal posestnik preko meje, je moral plačati 340 din. kot carino in takse. Kmet je vprašal poprej finančno kontrolo, ali je opeka carine prosta. Dobil je odgovor, da ni treba plačati nobene carine. Ko je pripeljal opeko, pa je carina znašala skoro dvakrat toliko kot je stala opeka. Odličen vinogradnik je dobil iz Avstrije kupce za vino. A cariniku mu ni dovolil, da bi po carinskem poti pripeljal vino na avstrijsko stran, čeravno je hotel zadostiti vsem zakonitim predpisom. Nekega dne se je občanom občine Vrtiče preposedoval voziti žito v mlinje ob meji. G. župan Žunko me je osebno prosil pomoči. Z g. županom sva morala prositi celo g. srezkega poglavarja za pomoč. Nato je carinik uvedel, da je postopal protizakonito. — To je samo nekaj slučajev. Vse ne morem in nočem navesti, ker jih bom uporabil o pravem času drugod.

Ali ti krivčni slučaji ne govorijo dovolj jasno? Še danes ne vem, kateri stranki pripada g. Milosavljevič, ki ga Mohor, »Tabor« in »Jutro« tako omiljujejo in hvalijo. Ali za mene kot narodnega poslaneца in zastopnika obmejnega okraja je jasno, da proti takim krivicam moram nastopiti, ali je to potem kakemu samostojno-demokratskemu učitelju' prav ali ne. V zbirku pritožb proti cariniku in nekaterim finančarjem pa je tudi nekaj takih, ki so mi jih sporočili pristaši SDS in SKS. Naj se torej Mohor in Milosavljevič pomirita s »Taborom« in »Jutrom« vred. To je moj odgovor.

Franjo Žebot, narodni poslanec v Mariboru.

Pisma iz domačih krajev.

Sv. Križ pri Mariboru. Nepričakovana nesreča je udarila Škarjevo hišo. V nedeljo, 10. oktobra je vsa župnija spremljala od hiše žalosti na pokopališče nadobudnega sina, dobrega mladeniča Matijčeka Hauptmana, ki se je bil ranil v nogi pri obsevanju smreke, ter dobil v neprevidnosti v rano trose tetanusa, nakar si je iskal pomoč v mariborski bolnici, pa je že bilo prepozno. V strašnih bolečinah je moral izdihniti, ločen od svojih dragih — pa je bil sprevreden in pripravljen na težko smrt. Še par trenutkov pred smrtno je glasno molil Očena — tako so bili vsi navzoči presjenjeni in ginjeni. — Počivaj v miru, dobri mladenič — tvoja nesreča nas iznova opominja: bodite pripravljeni vedno, ker ne veste ne dneva ne ure . . .

Smiklavž pri Slovenjgradi. Slavnost blagoslovilja nove zavste za tukajšnjo Marijino družbo se je na nedeljo cerkvenega žegnanja, dne 17. oktobra t. l. prav slovensko izvršila. Dekleta so župnijsko cerkev prav okusno okinale, zlasti so omislile okrog podobe družinega oltarja dragocen venec iz umetnih vrtnic. V slovesnem sprevodu so članice prenesle novo zavsto iz mežnarje v cerkev. Pred odhodom procesije je zastavonoška, Pušnikova in Mina v navdušenih besedah pozdravila č. g. duhovnega svetnika in župnika Ivana Jurko v Staremtru pri Slovenjgradcu, ki je prihitel novo zavsto blagoslovit. Nova naša družbina zavsto, povdarjala je govorica, pomenja boj in zmago, boj pod vodstvom Brezmadežne Device zoper greh do zadnjega izdiha, zmaga pa je nam zagotovljena, ako me stanovitno vztrajamo pod Marijino zavsto, ker Mati božja je strla glavo peklenki kači. To zvestobo me dekleta ob današnji slovenski priliki obljubljamo. V cerkvi je imel gospod svetnik Jurko krasen govor. Pohvalil je najprej živahnino delovanje naše Marijine družbe in izredno požrtvovalnost njenih članic. Zakaj danes obhaja družba že drugo slovensost blagoslovilja v tem letu, po veliki noči se je blagoslovil novi kip Matre božje, ki je stal 8000 kron, danes pa je blagoslovil nova družbina zavsto, ki je stala 4752 kron. Obe ti veliki vsoti so družbine članice tekmo enega leta nabrala. Nato je gospod svetnik razlagal pomen nove zavste. Bela je družbina zavsto, bela barva je Marijina barva, barva nedolžnosti, bela je barva sv. hostije, barva pres. Rešnjega Telesa, naj tedaj dekleta posnemajo Marijino čisto življenje in rabijo v ta namen najuspešnejše sredstvo, pogostno sv. obhajilo. Na zavsto sta dve podobi, na eni strani je podoba brezmadeža spocene Device Marije, ki stoji peklenki kači na glavi, tedaj v neprestanom boju zoper greh; žarki iz Marijinih rok pa pomenijo številne milosti, ki jih Mati božja svojim častilcem izposluje. Na nasprotni strani se nahaja podoba sv. Miklavža, našega farnega patrona, ki je ob enem tudi patron nedolžnosti, ker je tam deklicam ščitil nedolžnost, ker jim je s podaritvijo dote omogočil stopiti v zakonski stan, patron zdržnosti, ker se je toliko postil, in mogočen pomočnik v viharjih skušnjav. Pomenljive so tri zlate jabolke, ki jih sv. Miklavž na knjigi v rokah drži. Prvo jabolko pomenja ponijenos, drugo čujočnost, tretje pa gorečo molitev; te tri čednosti naj dekleta posebno gojijo. Tako globoko zamišljen govor je naprav

rođnikov in prijateljev. Naj v miru počiva, žalujoči rodbini naše sožalje!

St. Jurij ob juž. žel. Kam gremo 24. oktobra popoldne? V St. Jurij, kjer uprizori dekliška Marijina družba po večernicah v dvorani Katoliškega doma lepi igri „Lurška pastirica“. Dne 17. okt. popoldne je blagoslovil veleč. gospod dekan Mikl Novozgrajeno Černovškovo kapelico. Slovesnost je posebno povečalo krasno vreme. Pred blagoslovitvijo je imel gospod dekan krasen nagovor o Mariji, ki naj kraljuje v naši fari, kraljuje v srcu vsakega dobrega kristjana. Po blagoslovitvi je zapel cerkveni zbor še nekaj prav lepih pesmi Mariji na čast. Kapelica je prav lepa, a zato tudi draga. Kip sam stane 2000 D. Blagi gospej Černovšek želimo, da bi se še mnogo let veselila svoje kapelice.

Drešinjavas pri Petrovčah. Poročila se je tajnica in blagajničarka našega orliškega krožka, sestra Fanči Osetova z g. Franjo Golavškem. V novem stanu ji želimo obilo srce in božjega blagoslova. Želimo, naj tudi v bodočem ne pozabi toliko ji priljubljene orliške organizacije. — Z veseljem je sodelovala pri vseh predstavah. Za vse naj ji bo izrečena prisrčna zahvala. Bog živi!

Šmarje pri Jelšah. Predzadnji petek smo imeli pri nas pogreb, kakoršnega še v Šmarju ni bilo. Umrla je mladenka v 25. letu svojega vzornega življenja, Trezika Rupnikova iz Stranj. Preč. g. kaplan Strmšek, kot voditelj Marijinih družb je prišel z Marijino družbo in družbenim praporom v Stranje na dom rajne Trezike. Tam je vzel slovo v prekrasnih besedah. V dolgem spredvodu smo potem spremali dobro Treziko proti Šmarju, kjer je zopet čakalo veliko ljudi, pomenkujoč se, da je bila Trezika v resnici ena najbolj odkrita dobrih, pobožnih in za vse dobro vnetih deklek. Bila je dolgo vrsto let cerkvena pevka in tudi prav dobra gospodinja na očetovem posetvu, ker jo je dobra mamica prehitro zapustila. Odločila se je tudi bila za samostan, v katerega je tudi šla, ali bila je božja volja in radi neozdravljive bolezni se je morala vrniti zopet na svoj dom, kjer je z nepopisno potrežljivostjo v hudih bolečinah čakala, kadaj jo dobri Bog po-klicke po plačilo in ji da večnega Zenina in mater Marijo, ki jo je tako ljubila, za plačilo. Skozi trg je vodil pogreb monsgr. prof. Vreže s tremi domaćimi gg. duhovnik. Sv. mašo s skupnim sv. obhajilom družbenic je daroval gospod Strmšek. Pri odprttem grobu je govoril monsgr. Vreže in g. Strmšek.

Šmarje pri Jelšah. Proslava obletnice koroškega plebiscita. Zakasnili smo se nekoliko in smo obhajali spomin žlostnega 10. oktobra šele 17. t. m. Proslava se je vrnila v Katoliški domu, po skupnem načrtu Prosvetnega društva in podružnice Jugoslov. Matic. Bil je lep popoldan v Katoliškem domu, ko se je zbralo številno občinstvo, da vzbudi spomin na lepo Koroško, sedaj odtrgano od svoje domovine. Lepa deklamacija — Gospa sveta — združena z živo sliko, je otvorila proslavo. Nato je navdušeno in pesniško lepo govoril slavnostni govor Šmarski domaćin, monsgr. Vreže. Opisal je z lepimi, le njemu lastnimi besedami, prepletjenimi s citati naših starih narodnih romantikov, krasote slovenske zemlje in prav posebno zibel in raj našega naroda — lepo Koroško. Opisal je Korošca-trpina, Korošca-nezmagljivega, v glavnih potezah zgodovino njegovo, ter njegovo usodo pred šestimi leti. Povdral je prav umestno, da ne bodimo malodušni, ampak zaupajmo v končno zmago pravice. Po krasnem govoru monsgr. je sledila simbolična vaja — Gor čez izaro — s spremjevanjem klavirja in pevskega zpora. S svojo simbolijo je vaja zelo uga-jala. Nato je bila uprizoritev Miklove Zale, ki so jo igrali tudi pred 14 dnevi. Priznati treba: igralec vsa čast, igrali so v resnici dovršeno. Tako je minila proslava v najboljšem razpoloženju. Opazili smo pa eno: prebivalstvo trga je pripreditev skoraj polnoma bojkotiralo. Kje je tu narodna zavednost? To bi prešli, ko bi vsaj sami priredili proslavo, a tudi tega ni bilo. Na ta način se diskreditira vso idealno delo Jugoslovanske matice in se slabijo moči.

Ložno pri Sv. Florjanu. Za veliki zvon so darovali sledeči dobrotniki: Gobec Florjan iz Zabnika 100 D, Jager Matija, uradnik v Zagrebu 100 D, Štek Gregor iz Kostrivnice, 100 D, Škrabl Feliks, trgovec v Mariboru 70 D, mladenič Tramšek Jožef je nabral pri raznih dobrotnikih 200 D. Ljubi Bog naj obudi še mnogo takih dobrih src, ki bodo pomagala Ložni Materi Božji velik dolg za lanski zvon plačevati. Za vse blage dobrotnike, ki so dosedaj kaj več darovali v isti namen, se bo še novembra meseca ena sv. maša darovala. Letošnjo zahvalno nedeljo, dne 31. oktobra (pred Vsemi svetniki) bomo na Ložnem prav slovesno obhajali v čast Kristusu Kralju ter pričakujemo obilno število pobožnih romarjev, ki se bodo za to leto poslovili ob ljube Gospe na Ložnem. To-rej, na veselo svidenje.

Sv. Marjeta pri Rimskih Toplicah. Most čez Savinjo, katerega je narasla voda dne 9. avgusta zjutraj odnesla na desni breg Savinje, se zopet popravlja, in imamo upanje, da bo v kratkem dovršen in izročen prometu.

Kozje. 60 žrtvam svetovne vojne iz občin Kozje, Veternik, Ždole. Bliža se nam praznik Vseh svetih in vernih duš dan. Vsi vojni tovariši, ki smo prišli domov pohabljeni, potriti in bolani, se Vas tovariši, kateri ste v tujini na visokih gorah, prostranih poljanah in v zapuščenih grobovih pokopani, z žalostjo spominjam. Vdove in sirote, ki jih je zadela bridka usoda, se Vas spominjajo, ker jih muči skrb, beda in trpljenje. V mukah in trpljenju smo bili z Vami, videli Vaše trpljenje, Vaše muke in bili tudi nekaterim priča Vaše zadnje ure. Zato nas tembolj boli Vaša usoda. Ako mislimo na Vaše grobove po vsej naši poti nazaj, kjer smo z Vami trpeli, je to za nas najstrašnejša misel. Samotno po robovih pokopališč, po skalnjaju in prepadih počivajo Vaši izmučeni zemeljski ostanki. Nihče Vas ne najde, nihče ne pride k Vam in nihče Vam ne bude mogel prizgati luč na dan Vseh svetih in vernih duš, ko bode pel glas zvona za vse rafne farane. Predalec ste do svojih staršev, žen, otrok in sorodnikov. Ne bodo mogli priti na dan vernih duš k Vam na grobove, da bi jih rosili s solzami. Da se mi odslužimo naši tovariški dolnosti, izkažemo do Vas spoštovanje in ljubezen, zato bodemo v duhu stali pri Vaših grobovih tam daleč v tujini in na mesto na njih, bodo plapolala večna luč doma, luč ljubezni na spomeniku, ki je postavljen Vam v spomin, Vam v čast. Da se bode mogel spomenik dostojno razstaviti na praznik Vseh svetih in vernih duš dan, zato že danes trkamo na vsa dobra srca občanov vseh treh občin, da blagovolijo priskočiti na pomč s prostovoljnimi prispevkvi za razsvetljavo spomenika. Se tako mali dar, če ne eden ali dva, pa tri, in lučka lahko gori! Prispevki se naj izročijo pri županstvu v Kozjem. Podružnica Zvezne slovenske vojakov iz svetovne vojne v Kozjem.

Kozje. Dne 7. novembra t. l. ob 1. uri popoldne bode žrebanje loterije Prostovoljnega gasilnega društva v Kozjem. Vsem, ki imajo srečke v vednost, ker na posamezno vprašanja se ne more odgovarjati. Srečke se še lahko dobijo do dne 31. oktobra pri društву. Pozneje se ne bodo razpošljale. Vsi oni, kateri so srečke naročili, a jih še niso plačali, se resno opozarjajo, da iste takoj plačajo. Vsaka srečka, ki bi do dne 7. novembra dopoldne ne bila plačana, je neveljavna. Vsi oni, ki imajo srečke v razprodaji, naj pošljijo obračun z morebitnimi preostalimi srečkami društva do dne 6. novembra 1926 nazaj. Odbor.

Martinišče“.

Pred par meseci smo tu v „Gospodarju“ že pisali o tem, da se Murski Soboti snuje — v gotovi meri se je že osnoval — slovenski katoliški dijaški dom, ki se bo imenoval — Martinišče. Pisali smo, pišemo ponovno in bomo še pisali, ker je zadeva tako važna, da moramo o njej govoriti pred širšo slovensko javnostjo

in da moramo na njo opozoriti še posebej naše slovenske brate veselih Slovenskih goric, sploh brate zelenega, slovenskega Štajerja.

V Murski Soboti imamo — hvala Bogu — gimnazijo, a imeti moramo tudi Dijaški dom, in sicer hočemo imeti, ker smo verni kristjani, še več, katoličani, katoliški Dijaški dom, ki naj podaja našim sinovom telesno in duševno hrano na podlagi večno-veljavnih krščanskih načel in ki naj na ta način nadomesti, ozirdoda, kar zanemari, odnosno opusti sedanja srednješolska izobrazba in vzgoja. Dijaški dom pa je potreben tudi radi tega, ker Murska Sobota ne more nuditi vsemu dijastvu primernih stanovanj in zadostne oskrbe.

Dejansko „Martinišče“ že obstaja. Razmere so nas prisilile, da smo ga pred tremi leti otvorili v poslopju rimsko-katoliške šole in smo tam dajali preskrbo tolikim dijakom, kolikor smo jih sploh mogli vzeti pod streho. To je bila le začasna rešitev vprašanja „Martinišče“. Mogoče bi še nadalje ostali v šoli, a ne bo mogoče, ker so nam šolo odgovedali in jo bomo morali po zaključku šolskega leta izpraznit.

Zidati bo treba, a naš prekmurski narod je preveč, skoraj premajhen, da bi mogel nositi vse stroške, s katerimi je dograditev in oprema „Martinišče“ združena. Ker si torej sami ne more pomagati, se moramo obrniti do svojih najbližjih bratov. Kar naše moči prenesejmo, radi žrtvujemo, kar pa bo potreben še razen tega, moramo prositi drugod.

Začeli smo z loterijo. Na ta način pridevaj najprej do svete, ki nam je za prvi slučaj potrebna. Razprodajanje srečk se po Prekmurju že vrši. Kakor pa izgleda, doma niti polovico srečne bomo mogli razpečati, ker nas je pač — premalo in smo revni. Prihajamo tudi k vam. Razposlali smo in razpošljamo srečke na župnišča. Sezite po njih! Društva, ki so ob vsaki priliki, ko gre za kako dobro stvar, tako požrtvovalna, naj tudi sedaj pokažejo svojo vnemo za dobro stvar.

V zdrženih silah je moč! V tem slučaju gre sicer le za naš dijaški dom „Martinišče“, a povdarjam, da ta Dom ne bo le naš in ne bo le nam v ponos, temveč bo služil kot spomenik skupne požrtvovalnosti slovenskih bratov na obeh straneh Drave.

Gospodarstvo.

LETOSNJA TRGATEV IN CENE MOŠTU.

Glavna trgatev po štajerskih vinskih goricah je pričela prejšnji teden. Zadnje večdnevno deževje je vplivalo zelo neugodno na razvoj grozdja, ki je začelo vsled preobilne mokrotne pokati ter gniti. Že itak slablje izgledi na trgatve so se vsled deževja poslabšali v zadnjem času za dobre 20—30%. Vinogradniki so bili od vremenske sile primorani, začeti s trgatvijo, ker bi sicer ostali čisto praznih rok. Mnogo je še takih, ki imajo polovico zdravega grozdja, ti pa izjavljajo, da bodo počakali s trgatvijo. Omeniti je treba, da so južni vetrovi zadnjih dni zelo ugodno vplivali na zrelost grozdja. Dočim so kazali prve dni brani moči komaj 13—14%, so kazali zadnji teden brani 15 do 17%. Pozno brana vina tudi letos ne bodo slaba, a bodo seveda zelo redka. V splošnem bo uspeh letošnje trgatve ostal daleč za lanskim pridelkom. Naša preročevanja več mesecev pred trgatvijo so se žalibog uresničila. Posestniki, ki so pridelali lani 10 polovnjakov, imajo letos povprečno po 2—3. Zelo redki so slučaji, da je dobil letos kateri vinogradnik le polovico lanskega pridelka. Glede cen moštu vlada v vinski trgovini to glavno načelo, da se plačuje po gradih sladkorja klosterneuburške tehtnice. Do 10 stane vsaki grad 1 krona, 15odstotni mošť se plačuje navadno po 16 krom, 16odstotni po 18 krom, 17odstotni pa po 20 krom. Sortirani in višjeprocentni mošti pa se plačujejo in prodajajo po dogovoru. Ne glede na splošni malenkostni letošnji vinski pridelek v Jugoslaviji so zgoraj navedene cene razmeroma nizke za naš štajerska vina, ker moramo vpoštovati, da živimo pod preplavljenjem z drugimi cenejšimi in manj vrednimi vini. Ravno radi preplavljanja z drugimi slabejšimi vini bi morali naši vinogradniki odločno zahtevati postavo, ki bi določala, da se sme vino tržiti samo pod tistim imenom, kjer je rastlo in se pridelalo. Pekrčan se naj toči po celi državi res pristen. Imena: Haložanec, Ljutomerčan itd. naj bodo postavno zaščitenata kot posebne vrste Slovenskih goric. Sedaj se prodaja Ljutomerčan ali Jeruzalemec po celi državi, akoravno je bil pridelan po največ v Banatu. Postavno zasiguran pridelek štajerskih vin bi koristil vinski trgovini in vinogradnikom. Kakor kažejo poročila iz drugih držav, je letos povsod slaba vinska letina in bodo vinske cene v stalnem porastu.

Iz Ljutomerških goric. Proti koncu zadnjega tedna brani moči so kazali gradacijo dobrejih let. Mešani mošti so imeli povprečno po 17—19% sladkorja, sortirano blago pa: traminec 20—22%, muškatni silvanec 19—21%, burgundec 20—23%, rulandec 22—24%, rizling 19—21%. Kupčija je radi tega izredno živahnna in cene so še sunčoma kvišku. Blaga je malo na razpolago. Večji posestniki ne kažejo volje do prodaje, ampak čakajo na cene po pretočni. Ta teden bo trgatev povsod končana.

Sromlje pri Brežičah. Trgatev po vinogradih je končana. Vse je razočarano, ker tako slabe trgatev se nihče ni nadejal. Pričakovali smo, da bomo dobili polovico lanskega pridelka, dobili smo pa večinoma le eno tretjino, nekateri eno četrino, ali še manj. Polovica vsakega grozda je bila suha, kar se pred trgatvijo ni opazilo. Pridelek bo menda nekoliko slajši, kakor lani. Ce bi ne bilo ugodnega vremena v septembru, bi grozdje sploh ne dozorelo. Trgatev se je vrnila v krasnih dneh, toda brez običajnega petja, streljanja in ukanka. Nekaj starega vina je še na prodaji. Nekaj partij se je ta teden prodalo po 7 D liter.

Oddaja vinskih trt in sadnih dreves in drž. trtnic in drevesnic v mariborske oblasti. Prihodnjo spomlad se bodo oddajalo iz drž. trtnic in drevesnic v mariborski oblasti trne in drevesne sadike najbolj upeljanih vrst, kakor: laške grašvine, muškatnega silvana, belega burgundca, rumenega šipona (pošipa), zelenega silvana, žlahntine in druge, cepljenih na rip, portalis, rupestris št. 9, solonis in rip. 1916; nadalje iz jablan: štajerske mošancike, renskega bobovca in druge po sledenih znižanih cenah in sicer: cepljenke Ia po 1500 din. 1000 komadov, korenjaki Ia po 250 din., IIa po 75 din., klijuči Ia po 100 din., IIa po 35 din. 1000 komadov, drevesa (visokodebelna) Ia po 15 din. in IIa po 10 din. komad. To blago se razdeli med manj imovite posestnike, ki doprinesajo od pristojne občine to zadevno potrdilo. Eventualni preostanek se dodeli imovitejšim posestnikom, katerim se pa računajo trte in drevesa po dnevnih cenah. Nadalje veljajo te cene le na oddaji.

nem mestu v dotični trtnici ali drevesnici. Za omot in dovoz po železnici se zaračuna lastne stroške. Pri dodelitvi se bo v prvi vrsti upoštevalo vinogradnike in sadjarje mariborske oblasti, potem šele ostale. Naročila morajo biti kolekovana (5 din. na vlogo) in se imajo vložiti najkasneje do 25. novembra t. l. in sicer: 1. Na trte iz območja srezkih poglavarskev Ljutomer, Ptuj, Dolna Lendava, M. Soba, Čakovec in Prelog pri: Upravniku drž. loznga in ovočnega nasada v Kapeli, pošta Slatina Radenci; 2. iz območja srezkih poglavarskev Celje pri: Upravniku drž. loznga in ovočnega nasada v Sv. Uršuli, pošta Dramlje pri Celju; 3. iz območja vseh ostalih srezkih poglavarskev pri: Upravniku drž. loznga in ovočnega nasada v Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru; 4. naročila na drevesa pa iz območja vseh srezkih poglavarskev mariborske oblasti pri: Upravniku drž. ovočnega nasada v Ptiju. Enemu naročniku se zamore dodeliti za enkrat po največ le do 1000 komadov cepljenk, 2000 komadov korenjakov, 5000 komadov ključev in do 100 dreves. Za slučaj neizčrpelanja zalog pri tej razdelitvi se bo razdelitev vršila tudi po navedenem roku. Naročila so obvezna in mora vsak naročnik naročeno blago v slučaju dodelitve prevzeti, oziroma plačati.

KMETOVALCI, GOJITE ČISTO PLEME!

Obračam se do Vas s tem pozivom, s prošnjo in željo, pred vsem iz praktičnih razlogov, s stališča dobičkanosti in bodočnosti naše živinoreje.

Obračam se do Vas s to prošnjo in željo, ker so mi jesenska potovanja v mojem službenem okolišu prinesla veliko razočaranje. Domneval sem na podlagi ogledov hlevov in čred — osobito ob priliku razstav in licencovanj, da se nahajam v plemensko najčistejšem rejskem okolišu marijadverske pasme. Jesenska potovanja po naših vaseh, pašnikih in senožetih pa so to mojo domnevo kruto varala in povsem ovrgla. Kar strmel sem in nisem mogel verjeti mojim očem. Oziram se na levo in desno po travnikih, na katerih se sedaj v jeseni povsod pasejo lepe črede mlade in dorasle živine. Le tu intam vidim še kako lepo, zarodno žival čistega, belo-rumenega marijadverskega tipa. Ostale živali po večini niso večiste. In zvečer srečujem v naših idiličnih in zasajanih gornjesavinjskih vaseh, na povratku s paše, marsikatero čredo, v kateri ni niti ene živali čistega plemena. Vse je zmešano. Rdečelasti pincgavci, črnorujavi montafonci in celo sive hrvaške buše.

vzreje in oskrbovanja živali ter potom medsebojnega plemenjera dveh živali, od katerih je ena sposobnejša in kvalitativno boljša od druge.

Tudi mnenje, da bi bilo rdečelisasto pincavsko govedo v enem ali drugem oziru znatno boljše od belorumenega marijadvorskoga goveda, je povsem napačno in je praktično in znanstveno ovrženo. Kar se tiče mlečnosti, masivnosti razvoja in razsežnosti oblik bi mogli trditi ravno obratno, da so namreč marijadvorci znatno boljši od pincavcev. Križanje in mešanje plemena v čistih marijadvorskih pasemskega okoliša je torej brez vsega poimenja in je za te okoliše posamezno kakor splošno kvarno in škodljivo. Isto velja tudi za križanje marijadvorcev z montafonci in simentalci, ki nam prinesejo samo bolezni v naše združne črede in kojih potomci-križanci so v naših razmerah z ozirom na vse lastnosti in užitke navadno slabši kot naše domače, čisto pleme.

Nevarnost za naše preizkušeno dobro marijadvorsko pleme je vsled njega manjše individualne potence-premoči podedovanja veliko ter vam vsled tega še enkrat kličem in polagam toplo na srce: gojite in vzrejajte samo čisto pleme!

Ta poziv pa bo veljal tudi za druge pasemske okoliša naše domovine, kjer gojijo krasne čiste črede pincavcev, pomurcev in simentalcev. Zavedajmo se, da v današnji dobi nimamo časa za razne preizkuse s križanjem in izmenjavo pasem, da je potrebni hitri napredok in zboljšanje živine mogoče samo na podlagi domačega čistega plemena, ki je določeno od okraja in dežele — in da bi kaka event. sprememb pasme bila mogoča samo z velikimi denarnimi žrtvami in le splošno v enem zaokroženem plemenskem okolišu!

Fr. Wernig, Gorijigrad.

Mariborski trg dne 16. oktobra 1926. Ta trg je bil zelo dobro obiskan in kupčija pa živahnata. Slaninarji so pripeljali 45 vozov z 119 zaklanih svinjami, kmetje pa 46 z zeljem in čebulo, 42 s krompirjem in 10 s sadjem naloženih vozov na trg. Razven zeljnatih glav, katere so radi velike množine cenejše postale, so bile cene pri drugih poljskih pridelkih iste kakor pretečeni teden. Tudi pri mesu so ostale cene nespremenjene. — **Perutnine in drugih domačih živali** je bilo okoli 800 komadov. Cene so bile piščancem 10 do 37.50 D, kokošem in racam 30 do 45, gosem pa 35 do 35 D komad. Domačim zajecem 5 do 25, angora 30 do 100, domačim golobom 25 do 30 D komad. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice.** Cene krompirja 1.25 do 2 D, čebuli 2.25 do 4, venču 10 do 15, kislemu zelju in kisli repi 3 do 4, paradižnikom 2.50 do 4 D kg, karfijolu 2 do 6, ohrovtru 0.25 do 2, buči 1 do 2, endiviji 1 do 1.50, zeljnatim glavam 0.75 do 1 D komad. Medu 25 do 30 D kg, mleku 2 do 2.50, smetani 12 do 14, oljčnemu olju 26 do 40, bučnemu olju 18 do 26 D liter, surovemu maslu 36 do 40, kuhanemu 44 do 48, čajnemu 50 do 65 D kg. Jajcam 1.50 do 1.75 D komad. Fižolu, staremu 2 do 2.50 D liter. Sadju: jabolkam in hruškam 3 do 6, češpljam 4 do 5, breskjam 5 do 6, grozdju 6 do 12 D kg. Kostanju, surovemu 2.50 do 3.50, pečenemu 6 do 7 D liter, limonam 0.75 do 1.50 D komad. — **Lončena in lesena roba** 1 do 100 D komad, brezove metle 2.25 do 5 D komad, leseni ročni vozički 100 do 260 D komad. Koruzna slama 25 do 30 D vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 15. t. m. so kmetje pripeljali 12 vozov sena, 4 otave in 6 slame; v soboto, 16. t. m. pa 7 voz sena, 1 voz otave in 5 vozov slame. Cene so bile senu 80 do 100, otavi 75 do 80, slami pa 40 do 50 D za 100 kg ozir. 2 D za snop. Radi pičlega dovoza kmetje nikakor nočejo pojenjati s cenami in bržkone bodo cene v kratkem še porastle, ne pa padle.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalno se je: 8 konj, 11 bikov, 219 volov, 290 krav in 4 leleta, skupaj 532 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu 12. oktobra 1926 so bile sledete: debeli voli 1 kg žive teže od 7 do 8.50 D, poldebeli voli 6 do 6.50, plemenski voli 5 do 6, biki za klanje 5 do 7.25, klavne krave, debele 6 do 7, plemenske krave 5 do 6, krave za klobasare 3.25 do 4.50, molzne krave 5 do 6, breje krave 5 do 6, mlada živila 6 do 8. Prodalo se je 356 komadov (od teh v Avstrijo 66). — Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 10 do 18 D, meso od bikov, krav, telic 10 do 18 D, teleće meso 12.50 do 19, svinjsko meso, sveže 10.50 do 27.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 15. okt. se je pripeljalo 366 svinj; cene so bile sledete: Mladi prašiči 5—6 tednov starci 60 do 100 D, 7—9 tednov starci 125 do 150, 3—4 meseca starci 250 do 300, 5—7 meseca starci 420 do 450, 8—10 meseca starci 525 do 550, 1 leto starci 1000 do 1200, 1 kg žive teže 9.50 do 10, mrtve teže 15 do 17 D.

Hmeljarjem! Žalec, 18. X. 1926. Dne 15. t. m. me je naprosil g. K. — zastopnik inozemske tvrdke, ki nakupuje vsako leto prav mnogo hmelja pri nas — v tukajšnjem Hmeljarno ter mi pokazal mali košek hmeljskih pecljev, večin in listov ter mi rekel: »Vse to so nabrale tri ženske v dveh dnev iz dveh bal hmelja, ki sem ga kupil po vzorcu od hmeljarja M. iz P. vasi. Srečen sem še bil, da sem bil na vzoč v Hmeljarni ravno ob času, ko so hoteli delave vsebinu izprazniti v sušilnicu v svrhu zvepljanja. V sušilnici je takrat že ležalo čez 40 bal hmelja in bi skrajno zanikrno obrani hmelj zelo pačil hmelj cele sušilnice. Takoj sem ukazal, da se mora hmelj prebrati in potem šele zvepljati. Kako bi bila moja tvrdka nevoljna in koliko stroškov bi ji povzročilo prebiranje približno 50 centov po 100 kg hmelja! Ko sem navedeni bili prevzel, ste tehtali 111. kg, po prebirjanju in basanju pa le 100 kg. Torej sem imel 11 kg zgube. Plačal sem hmelj po 110 din., t. j. 1210 din. Za prebiranje in zopetno basanje sem plačal 300 din. — je torej moja dejanska škoda pri dveh balah hmelja 1510 din. Kdo mi jo povrne? Recite Vašim hmeljarjem, da jim zamore le skrbno obiranje hmelja in poštenost pri prodaji hmelja ohraniti hmeljarstvo kot stanoviten vir blagostanja. Tako je govoril g. K. Šestinštirideset let že uči Hmeljarsko društvo hmeljarje Savinjske doline, kako se mora hmelj pravilno obirati, sušiti, basati in prodajati — a vse je bilo kot »bob v steno«. To se pravi: veliki, lepi in dobrski kosega kruha, ki nam ga hmeljarstvo nudi, z nogami teptati! Prav se nam bo zgodilo, ako se nam bo krušna košara više in sčasoma prav visoko potegnila, zakaj pa trpimo zanikrnež v naši sredini, zakaj jih ne ožigosamo javno?! Ugled celega okoliša trpi zaradi nekaterih zanikernežev, katere hočemo v bodoče imenoma navesti po časopisih, tako da se jih bodo vedeli hmeljski prekupci izogibati.

X. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo, SHS. Žalec v Savinjski dolini, 19. 10. 1926. Naš hmelj se je letos vsled lepe barve in prav dobre kakovosti prav hitro prodal in je sedaj že približno sedem osmink vsega pridelka prešlo v druge roke. Da je naš hmelj res na dobrem glasu, dokazuje dejstvo, da so letos velike pivovarne v Nemčiji, Belgiji in Švici deloma krile potrebitno množino hmelja pri

naših hmeljarjih. Že pred svetovno vojno ustanovljena Oznamenovačna za hmelj, ki se nahaja v najmodernejšem opremljeni Hmeljarni, se od leta do leta bolj uporablja. Letos se je več sto bal hmelja signiralo z oznamenilom: »Savinjska dolina, Južnoštajersko, SHS«, in razposlalo. — Društveno vodstvo.

Za razvedrilo..

Opeharjeni žid. Cigan prižene na sejem zelo lepega konja, ki se takoj dopade židu. Takoj se začne z njim pogajati za ceno. Slednjič ga tudi vpraša, če ima konj kako napako. Cigan hvali konja na vse pretege in pravi, da nimajo druge napake, kakor da noče železa grizti in na drevje iti. Žid, misleč, da to ni nobena napaka ter da se cigan le šali, ga prav dobro plača. A glej ga, spaka! Ko ga doma hoče napreči, spozna, da se ne pusti obrzdati in da noče iti na most. Zdaj je spoznal, da je opeharjen, da se mu cigan ni zlagal, ko mu je rekel, da konj ne je železa in ne gre na drevje.

Dober lovec. Gospod iz mesta je prišel vsako nedeljo na lov, kjer mu je pomagal in priganjal žival njegov znamec, neki kmet. Zgodilo se je, da ga je ta gospod obstrelil, zato se je upravičil: »Oprosti, kmetič, meril sem na zajca, a sem žal tebe zadel!« — Kmetič pa mu je odgovoril: »V drugi pa raje merite na mene, pa zajca zadelite!«

Brez prijateljstva. Sodnik obsojencu: »No, midva sva pa že stara znanca!« — Obsojenec: »Pa žal se še zdaj nisva pobratila, da bi si bila boljša prijatelja!«

Usodna zmota. Odvetnik je prišel v jetnišnico k svojemu obsojencu, pa je zašel v napačno celico. Tu je našel precej potrege človeka, pa mu je rekel: »Nič se ne bojte, gospod, jutri bo vse dobro, saj sem jaz vaš namestnik!« — Obsojeni se razveseli: »A res? Jaz sem namreč obsojen, da bom jutri obešen!« — Odvetnik je brez besede zbežal iz sobice.

E. Rakovec:

Nevenljivi spomini na Rim.

(Konec.)

Pa čudno! Te rimske cerkve so nekatere ena drugi prav blizu, druge pa zopet zelo oddaljene, da se mora po dve uri hoditi do njih in sicer po pustih, trdih, pršnih cestah, ven v rimske Kampanjo, kjer te obdaja le pust svet. Peljejo zdaj tramvaji do njih, pa ne do vseh; do sv. Sebastijana in do katakomb sv. Kalista smo skoraj dve uri hodili, ker avto je bil predrag. Da, katakombe! Trapisti so zgoraj čakali na romarje, ker je njim izročeno varstvo katakomb v tem kraju. Plačali smo vstopnino dali so nam vsakemu po eno svečico, in eden nas je kot vodnik peljal dol, globoko dol pod zemljo po stopnicah. Tema, samota, hladen zrak nas je obdal. Samo ozki rovi, ki se na vse kraje vijejo, da človek ne sme za drugimi zaostati, izgubil bi se takoj, ker je vse zvito. V stenah so pa same dolbine, nekdanje grobne niše, zdaj prazne, ker so v srednjem veku, ko je bila cerkev prosta in so zidali nadzemne cerkve, preneseni pologom vse ostanke teh večinoma mučeniske smerti umrlih gor v njihove lepe cerkve. Tukaj ni nič lepega, vse je golo, črno, pusto, strašno, prazno. Le spomin na prve čase naše vere, na molitve in božjo službo, ki se je tukaj opravljala, oživlja te prostore. Veliko starih, primitivnih napisov in slik se vidi po stenah. Bil je že večerni mrak, ko smo iz njih gor prišli. Hitri avtobus nas je v pol ure v mesto nazaj pripeljal, potem pa še navadni tramvaj do našega skupnega taborišča, kjer smo obedovali in večerjali.

Hitro so potekali dnevi v Rimu. V torek zgodaj zjutraj ob štirih nas je dolg vlak tramvajev potegnil na kolodvor; ob petih smo oddrdrali iz večnega mesta. Skoraj težak je nam bil razstanek, privadili smo se že na sv. Petra veličastni dom, katerega smo bili večkrat obiskali. Saj razprostira ono velikansko stebrovje, kolonade, kakor dve roki v povabilo in objem ter vabi k sebi! — Naš posebni vlak je dirjal v Assisi, kamor smo prispeali ob pol enajstih, v torek dopoldne. Blizu kolodvora je velika cerkev: porciunkula, v nji ona starodavna cerkvica, v kateri je sv. Francišek najrajše molil. Maševal sem še, kakor tudi več drugih gospodov, ministiral je nek boljši italijanski gospod, ki je bil sam romar. Potem smo obiskali, ne enkrat, ampak večkrat, porciunkulsko kapelico; bilo je polno drugih romarjev poleg nas. Po zajutru ob 12. uri smo se napotili v Assisi, gor v mesto, kake tri četrt ure v hrib po vroči cesti, ki je bila polna avtomobilov. Tam smo si ogledali trojno cerkev nad grobom sv. Frančiška, natrgali nekaj vejic oljke, lovorja, limon in pomaranč, in prišli nazaj k Porciunkuli na obed okrog 3. ure popoldan. Ob petih smo že zopet sedeli v vlaku, ki je hitel v Padovo, kamor smo prišli drugo jutro ob petih zjutraj. Bil je Mali šmarjen. Tu smo moral skozi celo mesto na drugo stran, ker je sv. Anton tam. Velikanska cerkev! V zakristiji smo čakali, da smo na vrsto prišli s sv. mašami. Časa je bilo malo, ker je ob pol devetih vlak že zopet odhajal in sicer v Benetke. Ob pol desetih smo se že peljali čez laguno. Večina naših romarjev je prvič video to morsko mesto. Parniki so nas peljali na trg sv. Marka, potem na Lido k obedu in zopet nazaj v mesto. Tudi smo se v morju kopali, ker je vodstvo romanja kupilo za vse karte. Popoldan smo po mestu si ogledovali znatenitosti in kupovali to in ono, dokler se nismo zvečer zopet znašli na vlaku, ki je ob tri četrt na devet odpeljal trudne in obnemogle Slovincen v Hrvate v temno noč čez Piavo, Tagliamento in Sočo v naše znane kraške hribe. Zgodaj zjutraj ob treh smo se ustavili v Postojni, kjer je carina in druge velike ceremonije; ravnata v Rakeku, prvi postaji v naši državi. Nekaj ur v beli Ljubljani do prvega vlaka in kmalu so nas pozdravili domači hribi, domači ljudje in domači skrbi. Toda z nami je prišlo novo obzorje, nove misli, slovensko razpoloženje. Kakor so nam po glavah rojile vse lepe slike in spomini, kakor so naša srca plavala v svetih, plemenitih, vzvišenih čustvih, tako so vse naše besede prve dni odsevale ta ne-

beski duh, to prekipevajoč zadovoljnost naših duš; živel smo par dni, kakor da bi bili še tam pri svetnikih in apostolih rimskih. Počasi še le smo se privadili domačemu življenju.

Mene je poleg verskih motivov gnalo še v Rim, ker sem želel spoznati staro klasični svet; Cicero, Horac, Ovid, klasiki, katere sem podučeval na gimnazijah, so me mikanli; hotel sem enkrat stati tam, kjer so ti velikani duha stali in govorili. Hotel sem videti tisti Rim, ki je svoj čas gospodoval celemu svetu, hotel sem videti tisti imperatorski značaj Rimljana. Hotel sem pa tudi videti katoliško cerkev v njem srcu, rimske navade, rimske cerkvene duhe. Hodili so vedno veliki duhovi v večno mesto, toda ginali jih je večkrat samo umetnost, kakor Goetheja, ki se je navduševal ob staropoganskih idealih in je pri njih občital, ni pa spoznal njih nezadosten, pomankljiv značaj, ni spoznal temo, ki tiči v poganstvu in ni prodrl do luči, do edine luči vere!

Ali naj še pokrajino opisem, Italijo? Ne vem, kaj bi rekel. Ali je vedno taka, ali samo te dni, ko je bila suša? Videli smo samo oljke, gozdove, polne pomaranč, limon, fig. Toda zelenja zelo malo, trave skoraj nič, tako da smo rekli: to ni zelena Štajerska. Sive oljke ne naredi prav prijaznega vtisa; trta je po njivah rasla ob brestih, kakor že Horac opeva; toda med oljkami in trtami sama gola zemlja rujave barve. Skoraj dolgčas mi je bilo. Kmečke hiše so italijanskega sloga: visoke kot odrezane; niso niso prijazne, s širokimi strehami pokrite bajtice, ki se mi mnogo bolj ljubke zdijo. Vozovi so vsi, tudi na kmetih, na dveh kolesih, ki so ogromna, visoka. Oslov je veliko; goveja živila siva, nelepa. Slamo od žita imajo stlačeno v visokostogih ali kopih. Sicer pa povsod elektrika, ki smo jo cele noči, ko smo se vozili, gledali povsod.

Nekaj blednih obrisov, spominov sem Vam tukaj podal. Zdaj razumem jaz in razumete tudi Vi, zakaj je Rim prvo mesto na svetu, katerega v slavi in veličastvu nobeno drugo ne doseže. Ni mogoče, da bi katero drugo mesto na svetu ga doseglo. Sijaj starega svetovnega rimskega imperija, in še večji sijaj mogočne krščanske cerkve jo obdaja. Ta zdržuje ravno v Rimu nam kristjanom najljubše spomine, pa tudi svete ostanke naših najidealnejših junakov: svetnikov in mučencev. V Rimu je kakor večna ona kraljeva gostija, ženitnina, o kateri sveto pismo govorí; in zunaj na deželi, v daljnih, pustih provincah, živimo le v drobtinah, ki padajo od te polne mize angelskega veselja, rajske utehe. Jaz bi obrnil znani pregovor: Vedejo Roma e poi morire, to je: Da le Rim vidim, potem lahko umrem!

Ako pa zdaj časopisi, kakor »Jutro«, blebetajo o pačevi politiki, katero da smo šli romarji poslušati, na to je jaz rekel z Horacijem: Odi profanum vulgus et arce, to se pravi: Gabi mi se nizko ljudstvo, zato ga proč od sebe odbijam.

Javimo Vam, da so našli zlatnike v »Gazelac« milu sledeti: g. Al. Badnjevič, Bos. Krupa, kupil milo pri tvrdki Ilja V. Studen, Bos. Krupa, g. Ivanka Gröbner, Planina pri Rakeku, kupila milo pri tvrdki A. Miklavec, Planina pri Rakeku, g. Matilda Martinšček, Zagorje, kupila milo pri tvrdki Olga Čuk, Kisovec pri Zagorju, g. Henke, Laško, kupila milo pri tvrdki Ed. Vale, Laško, g. Lovro Mlinarič, Zagreb, kupil milo pri tvrdki Izidor Weiser, Zagreb, g. Ivanka Požek, Črnomelj, kupila milo pri tvrdki Karol Ahačič, Črnomelj, g. Jožeta Drnikovič, Vič-Glinice, kupila milo pri tvrdki Prvo

Absolvent državne dvoletne višarske in sadarske šole v Mariboru, želi mesto oskrbnika ali kaj primernega; vstop takoj, plača po dogovoru. Naslov na upravo lista pod »Absolvent«. 1463

Za svoj vinograd v Slovenski Bistrici iščem razumnega, poštenga in delavnega viničarja. 3—4 delavci. Nastop 31. oktobra. Pišite na: Vladimir Vošnjak, Ptuj. 1397 3—1

Devljarskega vajenca sprejme R. Leskošek, Celje, Ljubljanska cesta 8. 1420

Proda se posestvo, 5 oralov v Selnicu ob Muri št. 5, Št. Ilj v Slov. gor. 1461

Posestvo v Gornji Ložnici št. 40 pri Slov. Bistrici, približno 8% oralov travnikov in polja, se da za več let v najem ali se tudi proda. Vpraša se pri Viljemu Abt, eksport, Maribor. 1444

Sode vseh velikosti ima vedno v zalogi Fran Repič, sodarsko podjetje v Ljubljani, Trnovo. Cene konkurenčno nizke. Postrežba točna. 1032 16—1

Brezalkoholna Producija v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10, pošle vsakemu naročniku Slov. Gospodarja zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo vam žal! 363

Pozor! Zupnijski uradi! Vsa dela pri cerkvah ter kritje in barvanje stolpov napravi z lastnimi pripravami, brezhibno, po najnižjih cenah. G. Guček, podjetje za stavbno in umetno kleparstvo, Muta ob Dravi. 1472

Sivalni stroj »Singer«, Central-bobbin, brezhiben, se po nizki ceni proda. Kračun, Poljčane. 1447

Trsje za vinograde! Prodajam trsje na podlagah Göthe in Rippa portalis cepljeno, rizling, beli burgundec, guttedel, silvanec, peček, mosler in več vrst črnine. Kovač Franc, drevnesnica in trnsica, Maledole Vojnik. 1456

Rabljeni sode za vino in mošt dobiti najceneje pri tvrdki Pugel in Rosman, veletrgovina z vinom Maribor, Trg Svobode 3. 1487

Mlinarji! Na prodaj so stroji za valjčni mlin. Naslov v upravi lista. 1458

Pozor! Kdor si želi zobobol v kratkem času odpraviti — zdrave in obstoječe zobe obdržati, naj se obrne za nasvet na J. Kokot v Račjem pri Mariboru. 1435

Nove sode proda ali zamenja za jabolčnik sodar Pavel Ledinik, Maribor, Gozdna ulica 6, pri Novi vasi. 1436

Najceneje se kupi manufakturno in špecerijsko blago, želesnina, Alfe, cement in vse stavbne potrebščine pri Karlu Sima v Poljčanah. Tam se tudi kupuje po najvišjih cenah kosti, cunje, staro želeso in vse poljske pridelke. 1283

Sadno drevje naročujemo v popolno zadovoljstvo pri I. slov. drevesnici I. Dolinšek, Št. Pavel v Savinjski dolini. Zahtevajte cenik! 1357

Vinske sode različne velikosti, proda F. Gnilšek, trgovec z vnom v Mariboru, Razlagova ul. št. 25. 1404

Kupujem stalno borov, smrekov in jelkin les za rudokope. Plačilo zajamčeno. Ponudbe na Dragotin Korošec, Rečica ob Paki. 1401

Hrastov okrogel les, kakor tudi cele hrastove gozdove kupuje proti takojšnjemu plačilu električna žaga M. Obran, Maribor, Tattenbachova ulica. Istotam se išče tudi en večji smrekov in bukov gozd za kupiti. 1400

Vabilo na redni občni zbor Zadržujoče elektrarne v Spodnji Selnicu ob Dravi, r. z. z o.z., ki se vrši dne 24. oktobra 1926, ob 9. uri v Spodnji Selnicu v gostilni g. Jakoba Golob. Dnevni red: 1. Počelo načelsta in nadzorstva. 2. Potrebo rečnega zaključka za l. 1925. 3. Volitev načelstva. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnost. Ako ob napovedanih urih občni zbor vsled premale udeležbe ne bi bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki veljavno sklepa ob vsakem številu navzočih zadružnikov. 1460

Izjava. Podpisana izjavila, da je bila Jančič Marjeta iz Gačnika št. 19, popolnoma nedolžna ker ni bila z dotično osebo znana. — Alojz in Marija Majcen. 1476

Borova debla

8 m dolga, od 16 do 24 cm premera kupim večjo množino za zimsko dobavo. Naslov v upravi. 1223 10—1

ELEGANTNA OBLEKA

iz modnega še-vijota D 560.— fina športna 720.—, zimska trpežna suknja 400.—, močne delavske hlače 60.—, sukne hlače 120.—, močne štajerske hlače 45.— ter vso konfekcijsko robo prodaja po zelo znižanih cenah industrija konfekcije

R. Stermecki

Celje, št. 14. Vožnja se na-kupu primerno povrne. Cenik z čez 1000 slikami za-stonj. Trgovci engros cene.

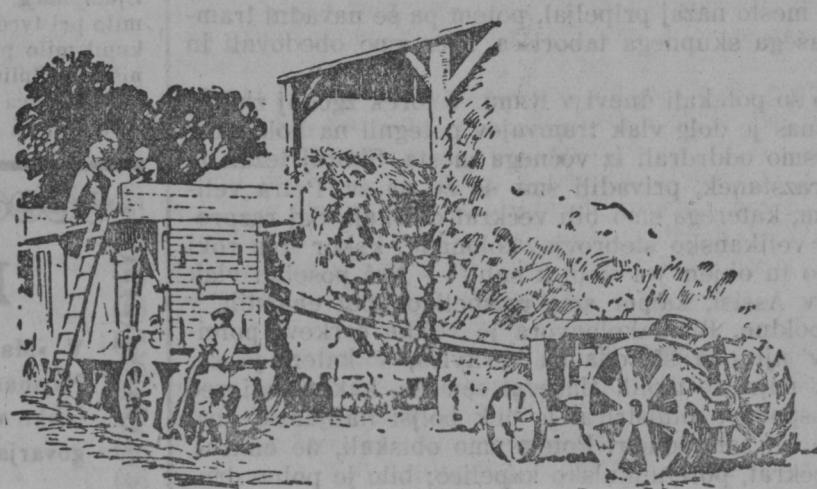
Pohištvo

Velika zaloga od priprostega do najlinejnega lastnega izdelka. Popolne (kompletne) opreme in tudi posamezni komadi. Prezame vse stavbena in druga mizarška dela po brezkonurenčnih cenah. Cenike gratis. 5—1 Gospodska ulica 20. 1433

Stariš!

Vašim otrokom kupite vse šolske potrebščine najceneje v knigarni

„PANONIJA“
Ljutomer

POSPRAVLJANJE ŽETVE

je najložje s pomočjo našega neprekosljivega Fordson-Tractora. Fordson-Tractor uporabljate lahko kot vprežno silo pri prevozu žita iz polja v shrambe in ga vporabite potem kar stalno napravo za pogon Vaših poljedelskih strojev, mlatilnih in mlinskih naprav. Prihranek na delu in času je tako velik, da Vam se že po sebi nizki nabavni stroški za Fordson-Tractor isplačajo v najkrajšem času. Obiščite takoj našega najbližjega zastopnika za Fordson-izdelke, da Vam raztolmači in praktično pokaže vse vrste dela, katere lahko opravlja naš Fordson-Tractor

Cena traktorja Din. 37.500.—

franko Rakel, Cena neobvezno

Fordson

Izdelek od Ford Motor Company

Obiščite še danes jednega izmed naših brezstevilnih zastopnikov v državi.

Šivilje

za delo na domu in v tovarni se sprejmejo pri tvrdki Durjava, Maribor, Gregorčičeva ulica 24. Delo na dom se da tudi šiviljam iz mariborske okolice. 1477

**I. ŠTAJERSKA IZDELovalnica HARMONIK
ROBERT ZECHNER & Co.,
GRAZ, STEIRERGASSE 136**

priporoča prvorstne

harmonike

z helikonbasom, 3- in 4vrstne, z 3letno garancijo, katere ima vedno v zalogi. 1459

Dnevna pošiljatev v tu- in inozemstvo.

A. Pinter-ja naslednik

Franjo Kac, Slov. Bistrica

pri farni cerkvi

priporoča za zimsko sezono vsakovrstno manufakturo za moške in ženske obleke, kakor: sukno, volneno blago, parhent, hlačevino, tiskovino, platno, odeje, perilo, robce, karor tudi vse drugo, v to stroko spadajoče blago, vse najbolje kakovosti in po zelo znižanih cenah. — Nadalje nudi vedno sveže špecerijsko blago in vseh vrst želesnino po najnižjih konkurenčnih cenah. 1471

Zaloga pohišta združenih mizarških mojstrov, Maribor 5—1 Gospodska ulica 20. 1433

**Oglas v Slov. Gospodarju
imajo najboljši uspeh!**

Velika libra!

Zimsko perilo, copate, rokavice, sviterje, klobuke, dežne plašče, čevlje, čepice, kravate itd. nudi najugodnejše splošno znana tvrdka. 1468

Jakob Luh, Maribor
samo Glavni trg 2.

Kristjanske cene in dobro blago

se dobi pri

I. TRPIN V MARIBORU, GLAVNI TRG 17.

Kosanjeva dva za tan

neobeljena, do 1.20 m dolga, od 10—45 cm, neklana, kupuje stalno po ugodnih cenah in takojšnjem plačilu, event. proti akreditivu: Ernest Marine, Celje, Zrinskega ulica 4. Posredovalci dobijo provizijo. 1469

Izjava.

Podpisani Jožef Goričan, posestnik in župan v Gaberniku, obžalujem žalitev krajnega šolskega sveta v Zgornji Polškavi, izrečeno na javnem prostoru v navzočnosti približno 50 ljudi. Obenem se zahavljujem krajnemu šolskemu svetu, da je opustil nadaljne korake proti meni. Gabernik, dne 13. oktobra 1926.

Jožef Goričan.

Ce pride te v Maribor, potrudite se v manufakturno trgovino

Franjo Majer

na Glavnem trgu št. 9

ter dobite razno zimsko blago, n. pr. odeje, koce, barhente, močko in žensko sukno, plaino, zimsko perilo itd. itd. po zelo nizkih cenah. 1888

Prodaja konkurznega blaga.

Dne 3. novembra 1926 in po potrebi naslednje dneve se bode v Gornji Radgoni vršila prodaja vsega blaga in inventarja iz konkurzne mase Ivana Bračka, bivšega trgovca v Gornji Radgoni, v hiši gostilničarja Kaufmana.

Prodaja se začne ob 9. uri dopoldne in traja, dokler se vsa zaloga ne proda.

Zaloga obstoji iz manufakturnega, večinoma zimskega blaga, klobukov, robcev, dežnikov itd. ter je cenjena na 85.000 dinarjev.

Prodala se bode vsa zaloga ali enemu najvišjemu ponudniku, ali v večjih partijah več ponudnikom. Kupnino je treba takoj plačati in blago proč spraviti.

Blago se more ogledati vsak delavnik predpoldne.

— Vsa pojasnila daje konkurzni upravitelj:

1465 Notar Požun v Gornji Radgoni.

Najbolj ugoden nakup

vsakovrstnega zimskega blaga za moške in ženske, kakor tudi veliko izbiro gotove obleke za dečke od 75 din. naprej, gotove zimske suknje in obleke za moške nudni.

Anton Macun

Maribor, Gospodska ulica 10, in v podružnici v Ptaju.

Dobre in poceni zimsko blago, obleke, platno itd.

se dobi pri

I. TRPIN V MARIBORU, GLAVNI TRG 17.

PREPROGE

linoleum, posteljni vložki, tridelne žimnice 320 din., otomani 750 din., blago za pohištvo 60 din., gradl za žimnice 32 din., šifone 10 din., molino 8 din., rjuhe 26 din. meter, zavese, posteljne garniture, posteljne in namizne odeje, perje žima, morska trava, vsakovrstne blazine, pernice kot blago za posteljna in tapetniška dela po izpod konkurenčnih cenah kri

1434

KARL PREIS, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ST. 20.

Pošiljatve s pošto in železnicu. — Cenike gratis.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob prenisi smrti svojega soproga, sina, brata itd., g.

Antona Slaviča

gostilničarja, posestnika itd.

izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni preč. duhovščini, gasilnemu društvu, šolski mladini z učiteljstvom, telovadnemu društvu, obrtno-trgovskemu društvu, težki godbi, govornikom v vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so blagopokojnika pospremili k večnemu počitku. Bog plačaj!

Kameničak pri Ljutomeru, 12. X. 1926.

Žaljuča žena in rodbina.

Kmetje
najboljše zamjenjate in prečate tovarni bučnega olja
J. HOCHMÜLLER V MARIBORU
pri starem mostu juž. breg Drave.
Po nizki ceni debite najboljše strobe in prgo. 1026 12—1

Brezplačno

pošljemo vsakemu kupcu na željo manufakturne vzorce pravkar prispelih novosti, kakor:

sukna za ogrtače
modna sukna
sukna za obleke
sukna za gosposke obleke
sukna za gosposke suknje
modne parhente
modne flanele
šifone
flanele za perile
klot za odeje
gradl za madrače
posteljnino itd. itd. itd.

Vse blago oddajamo po zelo ugodnih cenah.

MANUFAKTURNA TRGOVINA
DOLČEK & MARINI
MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 27.

Razpošilja se na vse strani.

Sveža morska riba

se dnevno peče in toči pristni Dalmatinec samo v že dobro znani prvi dalmatinski kleti v Mariboru, Mesarska ul. 5.

Povodnik.

Cujte!

Glejte!

MARTIN SUMER, KONJICE

Kdor hoče lepo in dobro oblečen biti, mora v Konjice hiti; tam v trgovini Sumerjevi, se blago jako poceni dobri. — Za prav obilen obisk se uljudno priporočam!

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek
okusen i cenjen.
Dobiva se v vseh
dobro assortirnih
kolonijalnih trgovinah.

Fran Strupi Celje

Vam priporoča svojo bogato zalogu steklene ter porcelanske posode, svetiljk ogledal, raznovrstnih šip, lepih okvirov itd. itd. — Prevzema vsakršna steklarška dela. — Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Na drobno in na debelo.

Na dobro in na debelo.

Pozor!

Pozor!

Dijaki! Starši!

TISKARNA SV. CIRILA v Mariboru, Koroška cesta štev. 5

in njena

PODRUŽNICA v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo
ima na razpolago:

1. vse šolske knjige

za gimnazijo, realko, učiteljišče, trgovsko šolo, za meščanske in osnovne šole.

2. vse druge šolske potrebščine

kakor: risalne sklade, risalne deske, risala, risanke, risalni papir, zvezke, radike, svinčnike, peresa, tuše, črnilo, ručecilo itd. — Cene zmerne. — Postrežba točna.

Za obilen obisk se priporoča senj. dijaštvu in staršem:

PODRUŽNICA CIRILOVE TISKARNE,
Aleksandrova cesta 6.

TISKARNA SV. CIRILA,
Koroška cesta 5.

V trgovini

Franc Kolerič, Apače

morate kupovati, ker

tam dobite dobro blago p nizki cen.

Velika izbira blaga vseh vrst.
1098

RESNICA

je, da kupite: češko sukno, volneno blago, hlačevino, tiskovino, platno, svilene in cajgaste rute, nogavice, araje in drugo različno blago najboljše kakovosti po znižanih cenah samo v manufakturni trgovini

pri Frane Lenartu naslednik

BERGANT BENJAMIN, PTUJ, SRBSKI TRG ŠTEV. 2
poleg glavarstva. 1290

VOZNI RED

veljaven od 1. oktobra 1926, se dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Cena Din 1.50.

!!! Varčujte z denarjem !!!

pri nakupu manufakturnega blaga. Predno kupite, si oglejte velikansko zaloge in čudojito nizke cene v

manufakturni in modni trgovini

FRANC DOBOVIČNIK
Celje, Gosposka ulica 15

Stranke iz dežele dobe popust! — Krojači in šivilje posebne cene!

Na drobno!

1244

Na debelo

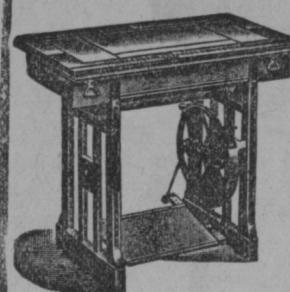
Južno-štajerska hranilnica Celje

v lastni hiši Cankarjeva ulica št. 11, nasproti pošte. — Ustanovljena leta 1880 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure in jih obrestuje po kolikor mogoče najvišji obrestni meri Rentni davel platičuje hranilnica sama. Za varnost vlog jamčijo okraji: Gornjigrad, Sevnica, Smarje, Soštanj, Vrasko in rezervni zaklad. Hipotekarna posojila in vsakovrstni drugi krediti pod ugodnimi pogoji. Poštne položnice na razpolago.

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa so le
JOSIP PETELINC-A

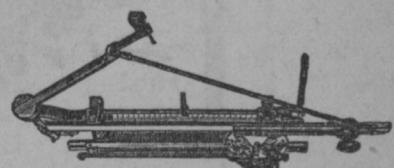
LJUBLJANA (blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

= znamke Gritzner, Adler in Phönix =

Telefon 813

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo. — Istotam najboljši švicarski pletilni stroji znamke »Dubied«. — Pouk o vezenju in krpanju brezplačen. Večletna garancija. Delavnica na razpolago.

Sam o D 60-

stane pri meni ena dobra budilka z triletnim pismnim jamstvom; tudi dobite že:

1 dobro nikel. anker-uro (3letno jamstvo) za D

1 dobro sreb. žepno uro (5letno jamstvo) za 277 D

1 orig. nik. yDoxa-uro (10letno jamstvo) za 340 D

1 orig. nik. »Omega«-uro (10letno jamstvo) za 385 D

Zahtevajte brezplačno najnovejši ilustrovani cenik

od eksportne tvrdke švicarskih ur

„Jupiter“, F. KNESER, Maribor

Aleksandrova cesta št. 27g.

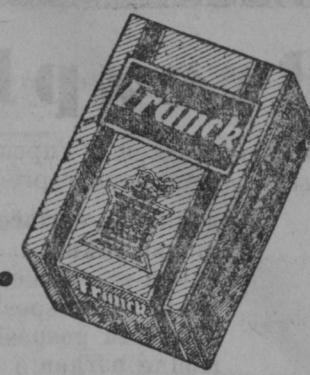

**Kakor je delala že Vaša stara mati,
bilo je pravilno.**

Kuhala ie svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek
k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Najboljše in zelo trpežno blago

za moške in ženske obleke, suknjo, hlačevino, volneno blago, barhent, eefir, platno, robce, nogavice, gotove obleke in perilo kupite najcenejše le v trgovini

J. N. Soštarč, Maribor

ALEKSANDROVA CESTA.

R E S N I C A

je, da kupite: češko suknjo, volneno blago, hlačevino, tislovino, platno, svilene in cajgaste rute, nogavice, srajce, šovije in drugo različno blago najboljše kakovosti po znihanih cenah samo v manufakturni trgovini

„Pri solncu“

Za vileni oblik je priprava!

DROFENIK, CELJE, GLAVNI TRG 8.

Samo zraven nemške cerkve!

Dober glas gre v mesta in dežele
Ter tudi k nam so novice te prispele,
Da kupiš dobro manufakturno blago in po ceni,
V mestu Celju, tam pri nemški cerkvi.
Ako nisi bil tam še osebno,
Glej, da zapomniš si za vedno,
Da v Celju je mnogo raznih trgovin,
A najcenejše kupiš vedno le pri

Valentin Hladin, Celje

Prešernova ulica.

Samo zraven nemške cerkve! 1246

Priporoča se **TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.**

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpusa). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledenih cenah: 65 cm veliki po 550 D, 75 cm veliki po 560 D, 80 cm veliki po 700 in 800 D, 90 cm veliki po 80 D, 100 cm veliki po 950 D in po 1280 D, 120 cm veliki po 1700 D.

Stenski križi

z leseno podobo (korpusom) stanejo Velikost 20 cm po 42 in 77 D, 25 cm po 55 in 90 D, 30 cm po 77 in 100 D, 35 cm po 98 in 115 D, 40 cm po 140 D.

Stenski križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 D.

Stoječi križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 D.

Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, iste kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Belak & Inkret, Celje Prešernova ulica 3

Električne inštalacije

telefonske, svetilne in signalne naprave. Radio-antene, Popravila transformatorjev, generatorjev, motorjev, raznih aparatov itd.

kakor tudi vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršijo točno in solidno, z večletno garancijo. Cene konkurenčne. Informacije, proračuni, načrti vedno na razpolage.

Vodovodne inštalacije

naprava modernih higijenskih kopelnih sob, klosetov. Vodovodne naprave, centralne kurjave, popravila centralnih kurjav, kotlov, armatur, sesalk itd.

Naložite denar le pri

Ljudski posojilnici v Celju

registrirani zadružni z neomejeno zavazo

Cankarjeva ulica 4

poleg davkarije (poprej pri »Bezem voluc«),
kjer je najbolj varno naložen in se najugodnejše obrestuje.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Posojila po najnižji obrestni meri.

Kdr v „Slov. Gospodarju“ oglašuje,
uspeha gotovo se raduje!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor.

Na lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 8, pred frančiškanico cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejšel — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Pooblaščeni prodajalec srečk drž. razr. loterije.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru
Stolna ulica št. 6 R. Z. Z. N. Z. Stolna ulica št. 6

Hranilne vloge brez odpovedi po 6%.

Na trimesečno odpoved po 8%

Somisljeniki, širite naš list!